

Analýza hospodářských zázraků vybraných evropských ekonomik

Izabela Čubová

Bakalářská práce
2023

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav ekonomie

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Izabela Čubová
Osobní číslo: M200120
Studijní program: B0413A050024 Ekonomika a management
Specializace: Ekonomika a management veřejné správy a regionálního rozvoje
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Analýza hospodářských zázraků vybraných evropských ekonomik

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Zpracujte literární rešerši zdrojů teorie hospodářských cyklů a hospodářských zázraků.

II. Pratická část

- Analyzujte vývoj hospodářských cyklů vybraných zemí v kontextu ekonomického zázraku.
- Na základě zpracované analýzy vytvořte doporučení pro vytvoření podmínek ekonomické prosperity.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- JUREČKA, Václav a kolektiv. *Makroekonomie: 3., aktualizované a rozšířené vydání*. 3. Praha: Grada Publishing, 2017, 368 s. ISBN 978-80-271-0251-8.
- KIRBY, Peadar. *Celtic tiger in collapse: explaining the weaknesses of the Irish model*. 2. New York: Palgrave Macmillan, 2010, 304 s. ISBN 978-0-230-23744-5.
- LIPOVSKÁ, Hana. *Moderní ekonomie: Jednoduše o všem, co byste měli vědět*. Praha: Grada Publishing, 2017, 256 s. ISBN 978-80-271-0120-7.
- MIERZEJEWSKI, Alfred C. *Ludwig Erhard: A Biography*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 2014, 296 s. ISBN 978-1-46-962-139-5.
- POŠTA, Vít. *Makroekonomická analýza na příkladu české ekonomiky*. Praha: C. H. Beck, 2018, 395 s. ISBN 978-80-740-0720-0.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Martin Mikeska, Ph.D.
Ústav ekonomie

Datum zadání bakalářské práce: 10. února 2023
Termín odevzdání bakalářské práce: 19. května 2023

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

doc. Ing. Petr Novák, Ph.D.
garant studijního programu

Ve Zlíně dne 10. února 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA

BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato práce se zaměřuje na analýzu hospodářských zázraků, které nastaly v Irsku a v Německu. Je také zanalyzovaná ekonomická situace v České republice. V teoretické části je nastíněna problematika hospodářských cyklů, je uvedena jejich charakteristika, příčiny a hospodářský růst. Praktická část se zaměřuje na analýzu ekonomik těchto tří zemí a jsou popsány makroekonomické ukazatele, jejichž vývoj je znázorněn na grafu od roku 1970 do roku 2021. Na závěr jsou navržena doporučení pro ekonomickou prosperitu.

Klíčová slova: hospodářský cyklus, hospodářský zázrak, Irsko, Německo, Česká republika

ABSTRACT

This thesis focuses on the analysis of the economic miracle that occurred in Ireland and Germany. It also analyses the economic situation in the Czech Republic. The theoretical part deals with the issue of economic cycles, their characteristics, causes and economic growth. The practical part focuses on the analysis of the economies of these three countries and describes the macroeconomic indicators and inserts their development from 1970 to 2021 into a chart. At the end, recommendations for economic prosperity are proposed.

Keywords: economic cycle, economic miracle, Ireland, Germany, Czech Republic

Tímto bych chtěla poděkovat Ing. Martinu Mikeskovi, PhD., za cenné rady a věnovaný čas při zpracování této bakalářské práce, a také za inspiraci, kterou mi svým nadšením vůči dané problematice poskytl. Poděkování patří i mé rodině, která mě během studia neuvěřitelným způsobem podporovala, důvěřovala a dodávala mi tu správnou motivaci.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS	12
1.1 FÁZE HOSPODÁŘSKÉHO CYKLU	12
1.1.1 Expanze	12
1.1.2 Vrcholící konjunktura	13
1.1.3 Pokles	14
1.1.4 Deprese.....	14
1.2 TYPY EKONOMICKÝCH CYKLŮ.....	15
1.2.1 Typy ekonomických cyklů podle délky trvání.....	16
1.2.2 Typy ekonomických cyklů podle tvaru.....	16
1.3 INDIKÁTORY EKONOMICKÉ KONJUNKTURY	17
2 PŘÍČINY HOSPODÁŘSKÝCH CYKLŮ	19
2.1 EXTERNÍ PŘÍČINY HOSPODÁŘSKÝCH CYKLŮ	19
2.2 INTERNÍ PŘÍČINY HOSPODÁŘSKÝCH CYKLŮ	20
2.2.1 Kolísání spotřebních a investičních výdajů.....	20
2.2.2 Nákladové šoky	21
2.2.3 Vliv hospodářské politiky	21
2.2.4 Finanční a úvěrové krize	22
3 HOSPODÁŘSKÝ ZÁZRAK	23
3.1 HOSPODÁŘSKÝ RŮST	23
3.2 RŮSTOVÁ POLITIKA	24
II PRAKTICKÁ ČÁST	25
4 PŘEDSTAVENÍ VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍ	26
4.1 IRSKÁ REPUBLIKA.....	26
4.2 SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO	26
4.3 ČESKÁ REPUBLIKA	27
5 ANALÝZA VÝVOJE HOSPODÁŘSKÝCH CYKLŮ	28
5.1 HOSPODÁŘSKÝ ZÁZRAK IRSKA.....	28
5.1.1 Vývojové grafy makroekonomických ukazatelů Irska.....	32
5.2 HOSPODÁŘSKÝ ZÁZRAK NĚMECKA	39
5.2.1 Vývojové grafy makroekonomických ukazatelů Německa	42
5.3 EKONOMICKÁ SITUACE V ČESKÉ REPUBLICI.....	48
5.3.1 Vývojové grafy makroekonomických ukazatelů České republiky	50
6 PODMÍNKY PRO EKONOMICKOU PROSPERITU	57

7	SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI	59
	ZÁVĚR	62
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	68
	SEZNAM OBRÁZKŮ	69
	SEZNAM PŘÍLOH.....	71

ÚVOD

Hospodářské cykly jsou běžným jevem v ekonomice, ale stále se nikomu nepodařilo nastolit podmínky pro to, aby ekonomické výkyvy byly co nejmenší.

S hospodářským cyklem je spojen hospodářský zázrak. Respektive v moment, kdy jiným ekonomikám se nedaří, ale v jiné se naopak velmi daří.

K hospodářským zázrakům nedochází moc často, naopak jsou velmi výjimečné. V evropských ekonomikách jsou zaznamenány pouze dva. K prvnímu došlo po druhé světové válce v Německu. K druhému zázraku došlo v 90. letech v Irsku. Tyto dvě ekonomiky spojuje to, že tento hospodářský zázrak nikdo nečekal.

Německo bylo po válce zdevastované a potřebovalo se postavit na nohy. Irsko, na druhou stranu, je malá země, která byla dlouhá léta závislá na Velké Británii. Co se ale stalo, že v těchto dvou zemích nastal nevídaný ekonomický růst?

Další zemí, která bude v práci analyzovaná, je Česká republika. V této zemi k žádnému hospodářskému zázraku nedošlo, ale proč tomu tak je? Možná se odpověď dozvíme právě po analýze dvou „zázračných ekonomik“.

V teoretické části se práce zaměřuje na popis ekonomických cyklů, na příčiny výkyvů a na hospodářský růst.

V praktické části jsou nejdříve popsány charakteristiky vybraných zemí, které budou následně analyzovány z ekonomického hlediska. V této části jsou dále popsány grafy, které jsou zpracovány na základě dat z databáze World Development Indicators. Graf je zobrazen od roku 1970 až do roku 2021. Grafy znázorňují vývoj makroekonomických ukazatelů, které byly vybrány pro zkoumání ekonomických výkyvů.

Na závěr jsou navržena doporučení, které by mohly nastolit ekonomickou prosperitu nejen v České republice, ale i v jiných státech Evropy. Tyto doporučení jsou hlavně čerpána z poznatků, které vyplývají z analyzovaných ekonomik, kde nastal hospodářský zázrak.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je popis vývoje hospodářských zázraků a návrh podmínek pro ekonomickou prosperitu.

První metodou práce v této práci je zpracování literární rešerše, která se věnuje problematice hospodářských cyklů. Je zpracována jejich charakteristika, definované příčiny, které mohou mít vliv na ekonomický výkyv a také je popsán hospodářský růst, včetně růstové politiky.

Druhá metoda, která je využívána v praktické části bakalářské práce, je analýza ekonomické situace vybraných zemí.

V praktické části jsou dále popisovány a analyzovány grafy, které znázorní makroekonomické ukazatele, které byly vybrány pro popis ekonomických výkyvů vybraných ekonomik.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS

S termínem „cyklus“ se můžeme setkat kdekoliv. Můžeme říct, že se s ním setkáváme každý den, po celý rok, jelikož se střídá roční období a v noci můžeme pozorovat lunární fáze. Tedy termín „cyklus“ je jev, který se pravidelně opakuje a provázejí ho změny a etapy. (Jurečka, 2017)

Kdybychom se zaměřili na vývoj reálného hrubého domácího produktu, na základní makroekonomický ukazatel, zemí s tržním hospodářstvím například od počátku 20. století, zpozorovali bychom, že ukazatel v čase roste. Z toho vyplývá, že tržní ekonomika zvyšuje svou výkonnost a obyvatelé těchto zemí mají větší množství výrobků a služeb k tomu, aby uspokojili své potřeby. (Jurečka, 2017)

Ve vývoji reálného HDP zemí, můžeme dobře vidět růstový trend, který v některých obdobích má rychlejší nárůst agregátního výstupu a v některých naopak nižší. Nižší nárůst je však jen dočasný. Jedná se o krátkodobé kolísání agregátního výstupu ekonomiky. Důvodem je ekonomický cyklus. (Jurečka, 2017)

Ekonomický cyklus, také zvaný hospodářský či konjunkturální, je makroekonomický jev s mikroekonomickými důsledky. Hospodářský cyklus ovlivňuje například úroveň produkce, zaměstnanost a výši cenové hladiny. (Jurečka, 2017; Urban, 2015)

Základní důsledek tohoto jevu je ztráta produkce ve srovnání s tzv. potencionálním produktem. Tento potencionální produkt představuje objem výroby, kterého by se v národním hospodářství mohlo dosáhnout, jestliže by byly plně využity všechny ekonomické zdroje. (Urban, 2015)

1.1 Fáze hospodářského cyklu

Průběh hospodářského cyklu má určité rysy, které nám umožňují jej rozdělit do čtyř fází. Tyto fáze jsou označovány jako vzestup (expanze), vrcholící konjunktura (boom), pokles a recese (deprese, krize), kdy vrcholící konjunktura představuje nejvyšší část cyklu, a recese, naopak nejnižší část cyklu. (Urban, 2015)

1.1.1 Expanze

Pokud se ekonomika nachází ve fázi expanze, znamená to, že makroekonomické veličiny, včetně reálného HDP, nabývají na síle. Důvodem je, že domácnosti ve větší míře poptávají

statky, které produkují firmy. Ty na to reagují vyšším růstem objemu produkce. (Jurečka, 2017)

Aby firmy mohly vyhovět požadavkům kupujících a mohly více vyrábět, musejí navyšovat výrobní kapacitu. Navyšovat ji mohou například tím, že najímají větší množství práce a kapitálu a dalších výrobních faktorů. (Jurečka, 2017)

To vše má za následek, že zaměstnanost roste. Lidé, kteří dříve neměli zaměstnání nebo pracovali jen na zkrácený úvazek, nemají teď problém najít volná plnohodnotná pracovní místa. Lidé pak odpracují větší množství hodin a díky tomu disponují dostatečnými příjmy. Za tyto finanční prostředky si pak následně nakoupí spotřební zboží. Zisky firem rostou a očekává se vzestup míry zisku v ekonomice. Proto se na trhu začínají vyskytovat nové firmy. (Jurečka, 2017)

Aby firmy lépe uspokojily potřeby po poptávaných statcích, začínají využívat stroje, tovární haly, jiné kapitálové statky a sjednávají si bankovní úvěry na pořízení dalších statků. Banky proto prosperují, a stejně jako firmy, dosahují vyšších zisků. (Jurečka, 2017)

Tato fáze hospodářského cyklu tedy více spotřebovává, více vyrábí a více investuje. (Jurečka, 2017)

1.1.2 Vrcholící konjunktura

V této fázi se začínají prosazovat nákladové tlaky, které nutí výrobce zvyšovat ceny jejich vyrobených statků. V tomto období jsou výrobní faktory téměř vyčerpány a firmy mají čím dál větší problém najít nové zaměstnance. Jsou tlačeni k tomu, aby na své volné pracovní pozice nalákaly penzisty a pracovníky z konkurenčních firem, ale za vyšší hodinové mzdové náklady. V důsledku zmíněných nepříjemností, které se vážou s konjunkturou, je výroba statků dražší a snižuje se ziskovost podniků. (Jurečka, 2017)

Domácnosti si tzv. užívají svých vyšších příjmů a nakupují čím dál větší množství spotřebního zboží. Nevidí ani překážky v tom, pořídit si dům, automobily a další dlouhodobé statky na splátky. Tato aktivita, kterou vykonávají domácnosti, má za následek oslabení míry úspor v ekonomice a finanční zdroje, které jsou poskytované bankami jak výrobcům, tak spotřebitelům, se stávají dražšími. (Jurečka, 2017)

Dostáváme se do koloběhu, kdy zdražování úvěrů má za následek snižující se ziskovost výroby a s tím spojené zvyšování cen základních surovin. Domácnosti si samozřejmě tohoto zvyšování cen zboží začínají všimnout. Ale musíme vzít v potaz, že zvyšování cen ze strany

firmy je zapříčiněno zvyšujícími se výrobními náklady, které se promítají do konečné ceny statku. (Jurečka, 2017)

Vrcholící konjunktura na první pohled jeví znaky bohatství, ale pouze zkresluje realitu toho, že budou následovat ekonomické problémy, které jsou zapříčiněné aktivitami na trhu a vysokou zaměstnaností. (Jurečka, 2017)

1.1.3 Pokles

Pokles, taky označovaný jako kontrakce, lze chápat jako proces, který má uzdravit ekonomiku, která byla v předešlém období optimistická a na rozmachu. Makroekonomické veličiny, včetně reálného HDP, slábnou. (Jurečka, 2017)

Domácnosti na pokles ekonomiky reagují tím, že ruší objednávky statků dlouhodobé spotřeby. Firmy, které tyto statky poskytují, začínají mít těchto statků přebytek. Celkově klesá poptávka po výrobcích a službách, obzvlášť po automobilech a domech. U potravin či elektrické energie pokles poptávky není tak významný. (Jurečka, 2017)

Firmy se své produkty snaží prodat za nižší ceny a snaží se snížit své náklady na výrobu, aby byla efektivní. To vede k propouštění zaměstnanců, prodeji nepotřebných strojů a nemovitostí, nemají zájem o bankovní úvěry, které by mohly zvýšit jejich výrobní kapacitu. I přes tyto kroky firmám zisky klesají. Jsou totiž vázány smlouvami ke svým zaměstnancům, kterým musejí vyplácet pravidelné měsíční mzdy a jsou vázány smlouvami s bankovními institucemi, které jim poskytly bankovní úvěry, které musejí pravidelně splácet. Způsobeným poklesem ziskovosti jsou některé firmy nuceny ukončit svou činnost, anebo ji alespoň omezit. (Jurečka, 2017)

V ekonomice roste nezaměstnanost, banky mají nevyužité úvěrové kapacity a ztrátové pohledávky kvůli firmám, které nejsou schopny hradit své závazky. Je omezená investiční činnost a banky neoplývají důvěryhodnými zákazníky, poněvadž jim klesají jejich příjmy. To vše má za důsledek rostoucí nezaměstnanost, postupné snižování mzdových sazeb firmami, které jsou tlačeny nižším zájmem o jejich statky. (Jurečka, 2017)

1.1.4 Deprese

Do fáze deprese se dostáváme z důvodu klesajících cen statků a služeb a z důvodu klesajících cen výrobních faktorů. Setkáváme se už s vysokým procentem nezaměstnaných a výdaje spotřebitelů a potencionálních investorů stagnují. V ekonomice panuje pesimismus a respekt k riziku. (Jurečka, 2017)

Domácnosti jsou chudší, vyhlízejí nižší ceny za zboží a své nákupy se snaží co nejvíce oddálit. Firmy ztratily svůj optimismus a ztratily naději, že by po jejich produkci byla v blízké době velká poptávka. Banky přestaly poskytovat půjčky, jelikož nemají žádné perspektivní zákazníky, kterým by danou půjčku mohly poskytnout. (Jurečka, 2017)

Této fázi se pro nic za nic neříká deprese. Můžeme však najít malé pozitivum. Na trhu se snížil počet firem a bankovních institucí, takže činnost vykonávají jen ty nejsilnější. Za pozitivum to můžeme označit z toho důvodu, že stávající podniky donutila tahle nepřijíací doba k racionalizaci a k zefektivnění jejich podnikatelské aktivity. (Jurečka, 2017)

Teď se jen čeká na to, až domácnosti dospějí k tomu, že mohou opět začít mírně nakupovat. Firmy pak začnou na poptávku reagovat. Začnou opět najímat lidi na nová pracovní místa, začnou investovat do výrobních zařízení, aby mohly zvýšit výrobu, domácnostem opět poroste příjem a banky začnou poskytovat úvěry. Celá ekonomika se odrazí ode dna a celý ekonomický cyklus se začne opakovat, tedy přejde do fáze expanze. (Jurečka, 2017)

1.2 Typy ekonomických cyklů

Když porovnáme různé země a jejich hospodářské cykly, můžeme vyzorovat, že každá je specifická tím, kolik měsíců uplyne mezi jednotlivými cykly. Specifická je i velikost změny reálného HDP a také zaměstnanost v průběhu čtyř fází, které byly výše popsány, během jednoho hospodářského cyklu. Z historického hlediska, můžeme považovat za zajímavý fakt, že po druhé světové válce se prodloužila průměrná délka hospodářského cyklu (tzv. periody) a snížila se průměrná velikost (tzv. amplitudy). (Jurečka, 2017)

Pojmy perioda a amplituda jsou definované Jurečkou (2017, s. 265) následovně:

- **Perioda ekonomického cyklu** je dána počtem měsíců, které uplynou mezi „bodem zvratu“ v průběhu cyklického pohybu (např. mezi dvěma po sobě následujícími vrcholy či dvěma sedly).
- **Amplituda (rozkmít)** ekonomického cyklu odpovídá počtu měsíců, které v průběhu cyklického pohybu uplynou mezi horním a dolním „bodem zvratu“ (tj. mezi vrcholem a sedlem).

1.2.1 Typy ekonomických cyklů podle délky trvání

Z hlediska periody a amplitudy můžeme hospodářské cykly považovat za proměnlivé, ale v minulosti byly cykly rozděleny podle délky trvání. Je to z toho důvodu, že se ekonomové domnívali, že je tak lze identifikovat. (Jurečka, 2017)

Jurečka (2017) je ve své knize definoval následovně:

- **Kitchinovy cykly** s průměrnou periodou zhruba 40 měsíců,
- **Juglarovy cykly** s průměrnou periodou 9–10 let,
- **Kuznetskovy cykly** s průměrnou periodou 20 let,
- **Kondratěvovy cykly** s průměrnou periodou 50 let.

V dnešní době, kdy nastal rozvoj statistických metod a je větší dostupnost dat, se tato rozdělení již nevyužívají. (Jurečka, 2017)

1.2.2 Typy ekonomických cyklů podle tvaru

Můžeme se setkat i s rozdělením cyklu podle tvaru písmen. Jedná se o V, W, U a L. Tyto písmena nám prozrazují průběh a strukturu ekonomického výkyvu podle svého tvaru.

Jurečkou (2017) byly popsány v knize následovně:

- **Typ V** – Podle tvaru písmene můžeme odhadnout, že nastane velmi prudký pokles makroekonomických aktivit, které následně rychle ožijí.
- **Typ W** – Princip je stejný, jako u typu V. Nastane prudký pokles doprovázený rychlým a silným oživením a následně makroekonomické aktivity opět poklesnou. Pokles může být ještě prudší než ten první. Následující oživení je pomalejší.
- **Typ U** – Pro tento typ je charakteristický prudký pokles a následné zhoršení situace, odražení ode dna a intenzivní návrat do původní pozice.
- **Typ L** – Tento typ můžeme považovat za nejméně atraktivní. Vyznačuje se příkrým poklesem, kdy delší dobu stagnují aktivity a nacházejí se na nízké úrovni.

1.3 Indikátory ekonomické konjunktury

Je letní den, mraky se začínají stahovat nad hlavami lidí a začíná být dusno. Můžeme očekávat bouřku. Podobně je to i u ekonomiky, kdy můžeme pomocí předstihových indikátorů odhadovat budoucí vývoj. (Lipovská, 2017)

Konjunkturální indikátory, taky jindy nazývané předstihové, slouží k popisu a ke stanovení fáze ekonomického cyklu. Můžeme pomocí těchto indikátorů předpokládat, kam se bude ekonomika dále vyvíjet. Nejsou však zcela přesné, i přesto jsou však důležité pro podklady k rozhodování jak na národohospodářské úrovni, tak i pro správné rozhodování firem. Mezi ty nejdůležitější indikátory, měřené čtvrtletně, můžeme zařadit hrubý národní produkt, míru nezaměstnanosti, využívání výrobních kapacit spolu s podnikovými závazky. Dále zde můžeme zařadit například počet vydaných stavebních povolení. Můžeme očekávat růst ekonomiky na základě toho, že lidé chtějí stavět nové domy a podniky budovat nové továrny. I vývoj německého hospodářství můžeme zařadit mezi indikátory. Česká republika je závislá na obchodě s Německem, a tudíž je pro nás důležitý vývoj německého hospodářství. (Lipovská, 2017; Urban, 2015)

Za nejdůležitější indikátor můžeme považovat hrubý národní produkt, dále jen HNP. HNP se vypočítá jako „*celková hodnota zboží a služeb vyprodukovaných národním hospodářství za určité období*“. Tento ukazatel nám znázorňuje ekonomickou aktivitu a průběh hospodářského cyklu. Pokud indikátor HNP, dvě až tři čtvrtletí, které po sobě následují, klesne, můžeme očekávat, že nastane období recese. (Urban, 2015, s. 334)

Míra nezaměstnanosti udává procentuální podíl lidí, kteří si aktivně hledají práci z celkového počtu lidí. Z tohoto výroku můžeme usoudit, že pokud je míra nezaměstnanosti nižší, počet ekonomicky aktivních obyvatel je vyšší a ekonomika prosperuje. Avšak nezaměstnanost nemusí být vždy způsobená cyklickým zhoršením ekonomické situace. (Urban, 2015)

Mezi indikátory, které se snaží odhadnout budoucí vývoj hospodářského cyklu s předstihem, řadíme ukazatel počtu přijatých zakázek a výše zmíněný počet vydaných stavebních povolení. Se zpožděním nám pak budoucí stav hospodářských cyklů udává vývoj maloobchodního obrátu a spotřebitelských cen. (Urban, 2015)

Můžeme se setkat i s jinou, rozšířenou, metodou sledování konjunktury. Tato metoda spočívá v tom, že vybrané hospodářské subjekty se zúčastní anketního šetření. Z výsledku ankety vyplyne konjunkturální saldo, které „*představuje rozdíl mezi počtem pozitivních a negativních hodnocení*“. Pomocí indexu spotřebitelské důvěry jsme schopni zjistit

spotřebitelské očekávání. Při zveřejnění těchto indexů můžeme sami zapříčinit, že se naše očekávání skutečně vyplní. (Urban, 2015, s. 334-335)

2 PŘÍČINY HOSPODÁŘSKÝCH CYKLŮ

Již spoustu let ekonomové usilují o nalezení správné teorie, která by dokázala vysvětlit hospodářské cykly. V 19. století přišel ekonom W. S. Jevous s jednou teorií, která byla založena na astronomických datech. Jeho teorie byla ovšem chybná. Jevous spojoval hospodářské cykly se skvrnami, které se vyskytují na slunci. Sluneční skvrny, podle Jevousových výpočtů, se shodovaly se zhoršující zemědělskou úrodou a následnou recesí. (Urban, 2015)

V současné době vycházíme z externích faktorů, které přímo nesouvisí s ekonomikou a z interních faktorů, které s ekonomikou přímo souvisí. (Urban, 2015)

2.1 Externí příčiny hospodářských cyklů

Závažné politické a společenské události jsou hlavní externí příčiny hospodářských cyklů. Řadíme mezi ně především války, politické krize a také výrazné změny v počtu obyvatel na daném území. Lze zde také zařadit významné vynálezy, inovace a v případě otevřených ekonomik i kolísání zahraniční poptávky. (Urban, 2015)

Válka a politické události mohou zapříčinit, že se vývoj ekonomiky urychlí, nebo naopak utlumí. Jako příklad urychlení ekonomiky v době válek, můžeme uvést druhou světovou válku. Před druhou světovou válkou byla hospodářská krize zapříčiněná krachem na New Yorkské burze. S nástupem druhé světové války byl zbrojní průmysl na vzestupu a s ním i ekonomiky zbrojních zemí. Tyto ekonomiky vstoupily do hospodářské expanze. Jako příklad negativního dopadu na ekonomiku, je možné uvést ropnou krizi, která byla v 70. letech minulého století. Nastaly tzv. cenové šoky. (Urban, 2015)

Podobné situace mohou nastat i v souvislosti se změnou počtu obyvatel. Když počet obyvatel na daném území vzroste, můžeme očekávat, že nastane nižší nezaměstnanost a vzroste produkce. Taková situace může rovněž nastat např. při objevení či vytvoření významného vynálezu. Jako příklad můžeme uvést automobil. Aby se automobily mohly vyrábět, musí se postavit továrny, vyrobit součástky, zajistit nová pracovní síla. To vše vede ke zvýšení nových pracovních míst a k vzestupu investic. V období, kdy nejsou žádné nové vynálezy a nejsou žádné významné inovace, může docházet k nižším investičním aktivitám a k celkovému zpomalení ekonomického vývoje. (Urban, 2015)

2.2 Interní příčiny hospodářských cyklů

Mezi interní příčiny, které mají vliv na budoucí vývoj ekonomiky, řadíme celkový stav finanční politiky, výši investičních výdajů firem na trhu, výkyvy spotřebních výdajů domácností a nákladové šoky uvnitř ekonomiky. V malých ekonomikách, které vyvážejí do zahraničí, řadíme i pokles ekonomických aktivit v zahraničí. (Urban, 2015)

2.2.1 Kolísání spotřebních a investičních výdajů

Bylo uvedeno, že k hlavním interním příčinám hospodářského cyklu patří výkyvy spotřebních výdajů domácností a výše investičních výdajů firem. Pokud rostou spotřební výdaje domácností, firmy na to reagují. Projevuje se to zvyšováním produkce, navyšuje se počet pracovních míst a zvyšují své investice, aby se jejich výrobní kapacita mohla navýšit, a tak uspokojily potřeby svých zákazníků. S tímto růstem se hospodářský cyklus dostává do fáze expanze. V případě, že klesají spotřební výdaje domácností, firma na to reaguje obráceným způsobem. Dochází k propouštění zaměstnanců, mzdy se snižují, výroba je nižší a celkové výdělky firem klesají. Ekonomika směřuje do fáze recese. (Urban, 2015)

Změny fází cyklu závisí na důvěře domácností v další vývoj jejich příjmů, které jsou spojené s vývojem ekonomiky. Jestliže domácnosti uvážily, že vyhlídky jsou příznivé, utrácejí víc, nebojí se nakupovat. Ale jestli si myslí pravý opak, domácnosti se snaží šetřit a jejich potřeba utrácet je nižší. Jedním z důvodů, proč spotřební výdaje usilují omezit, může být fakt, že dovršily významného zadlužení, které je nutí snížit jejich výdaje na minimum. (Urban, 2015)

Na změny v cyklu mají podíl i firmy. Jejich investiční výdaje se mění v závislosti na vývoji poptávky po produkci. Spjatý jsou i se stavem kapitálových statků. Dochází totiž k jejich opotřebení a také k technologickému vývoji. V období expanze může podnik v oparu optimismu nevhodně investovat. Tyto investice se mohou zpočátku zdát jako výhodné, ale později se ukáže, že jsou zbytečné anebo nejsou tak ziskové, jak se původně předpokládalo. Za dopady pak můžeme uvést finanční problémy v podniku, které mohou vést k propouštění zaměstnanců. (Urban, 2015)

Hospodářské cykly jsou někdy chápány jako cykly investiční. Jsou takto označovány proto, že vliv investičních výdajů je spjat se vznikem a průběhem hospodářského cyklu. Princip investičních akceleratorů a multiplikátorů charakterizuje jejich působení. (Urban, 2015)

Investiční akcelerační je „založen na vztahu mezi objemem produkce a objemem kapitálu nezbytného k její výrobě.“ Jinými slovy, pokud bude vysoká poptávka po zboží, firmy budou nuceny navýšit svůj objem produkce. To zapříčiní vyšší poptávku po investicích. Tento jev má za následek, že vzniknou tzv. indukované investice. (Urban, 2015, s. 338)

Multiplikační efekt je reakce na vyšší poptávku po investicích. S rostoucími investicemi i rostoucí poptávkou rostou i investiční výdaje. (Urban, 2015)

S akceleračním a multiplikačním efektem se střetáváme v průběhu celého koloběhu hospodářského cyklu. Ve fázi vzestupu a konjunktury se produkce snižuje, protože poptávka je tak velká, že docházejí kapacitní možnosti ekonomiky. Produkce pak ještě více klesá z důvodu klesajících zisků firem a snižujících se příjmů zaměstnanců. (Urban, 2015)

2.2.2 Nákladové šoky

Za nákladový šok můžeme označit nečekané a vysoké navýšení nákladů, které nemají nic společného s politickými událostmi. Jako příklad můžeme uvést významné zvýšení mezd v jednom odvětví. Toto navýšení mezd se však nebude líbit zaměstnancům v jiných odvětvích a budou chtít také zvýšit svou mzdu. Firmy budou nuceny zvýšit své mzdové náklady a následkem toho i navýšit ceny svých poskytovaných statků. Výsledkem bude pokles poptávané produkce a pracovních míst. (Urban, 2015)

2.2.3 Vliv hospodářské politiky

Hospodářská politika je schopna ovlivnit cyklické výkyvy buďto fiskální politikou nebo monetární politikou. Záměrné ovlivnění hospodářského cyklu označujeme jako stabilizační politiku. Tyto vlivy mohou být jak pozitivní, tak i negativní. (Urban, 2015)

Popud k reakci by mohl být způsoben tím, že banky, pod vlivem politiky centrální banky, udělaly úvěry snadno dosažitelnější. Firmy na to mohou reagovat a popohnat ekonomiku k vzestupu. Mohla by nastat i situace, kdy banky přestanou být ochotné poskytovat úvěry. Stalo by se tak v případě, kdy by centrální banka chybně odhadla potřeby růstu peněžní nabídky. (Urban, 2015)

Můžeme se setkat s označením teorie politického hospodářského cyklu. Ta zdůrazňuje vliv monetární a fiskální politiky. Za rozhodující považuje změny vládní finanční politiky. Teorie politického hospodářského cyklu vychází ze situace voleb. Před volbami často dochází k tomu, že vláda např. zvyšuje výdaje, snižuje daně občanům, protože usiluje o zvýšení

hospodářských ukazatelů. Po volbách se nová vláda naopak zaměřuje na inflaci a zavádí nová ekonomická opatření. (Urban, 2015)

K dalším zásahům státu můžeme zahrnout cla na dovoz ze zahraničí, kdy se cla zpravidla navyšují. (Urban, 2015)

2.2.4 Finanční a úvěrové krize

Finanční krize

Významný negativní vliv může mít na ekonomiku akciový trh. V případě, že nastane významný pokles kurzu cenných papírů, hovoříme o finanční krizi. Výrazné poklesy na akciových trzích jsou zapříčiněny „cenovou bublinou“. Lidé nakupují akcie s vidinou, že kurz půjde nahoru a v budoucnu se jim naskytne příležitost své akcie prodat se značným ziskem. Na finančním trhu dochází k nadcenění kurzu, tj. akcie má vyšší hodnotu, než jakou skutečně má mít. Kurzy přestanou růst a investoři své akcie začnou rychle prodávat a cena těchto cenných papírů rapidně klesne. (Urban, 2015)

Finanční krize může ekonomiku dovést až k hospodářské krizi. Firmy vlivem akciového trhu ztrácejí schopnost získat úvěr, ze kterého financují svou výrobu. Hodnota firem klesá. Pod negativním vlivem jsou i spotřební výdaje domácností. Ty se snaží vyhnout vyšším a nepotřebným výdajům. (Urban, 2015)

Úvěrová krize

Úvěrová krize nastává v situaci, kdy se snižuje kvalita aktiv, které banka nabízí, protože mají obavy z nedostatečné likvidity. Nastává i v případě, kdy se úvěr stává rizikovějším. V této finanční sféře se střídá období, kdy je snadné získat úvěr a kdy získat úvěr je obtížnější. Můžeme takové střídání období pojmenovat jako úvěrový cyklus. (Urban, 2015)

Těžší dosažení na úvěr může mít i vliv na „zdravější“ podniky. Některé tyto podniky potřebují ke své existenci a fungování právě úvěry. Nedostatek finančních prostředků pak vede ke snaze omezit výdaje prostřednictvím poklesu výroby, uvolňováním pracovních míst nebo k uzavření podniku, továrny. (Urban, 2015)

3 HOSPODÁŘSKÝ ZÁZRAK

S pojmem „hospodářský zázrak“ úzce souvisí hospodářský růst. Tím rozumíme pozitivní vývoj ekonomiky, která bývá většinou měřena makroekonomickým ukazatelem HDP. Hospodářským zázrakem se vyznačuje velký hospodářský růst, který nastává v nepříznivých podmínkách, například po období války nebo během finanční krize. (Urban, 2015)

3.1 Hospodářský růst

Míra hospodářského růstu se nejčastěji vyjadřuje prostřednictvím meziročního nebo průměrného tempa růstu HDP, který by měl být vyjádřen ve stálých cenách. Pokud nastává období recese, hodnota růstu HDP se dostává do záporných hodnot. Ještě přesnějším ukazatelem hospodářského růstu je meziroční nebo průměrné tempo růstu HDP na jednoho obyvatele, jelikož tento ukazatel věrohodněji odráží ekonomickou úroveň země. Míru hospodářského růstu lze mimo jiné vyjádřit i v procentuálních hodnotách. Rozvoj ekonomiky můžeme taky posoudit podle jiných sociálně-ekonomických ukazatelů, které vyjadřují sociální dopady se zvyšováním ekonomické úrovně země. (Urban, 2015)

Aby k hospodářskému růstu mohlo dojít, měly by nastat tři situace. Prvně by se měla využívat plná kapacita všech ekonomických zdrojů, a to s důrazem na pracovní síly a výrobní kapacity. Dále by se mělo zvýšit množství produktivních zdrojů, jako jsou přírodní zdroje nebo pracovní síla. A jako poslední, je potřeba zvyšovat kvalitu výrobních faktorů, kterou je potřeba využívat. Měl by být podporován vývoj, inovace, vzdělání. Avšak plné využití ekonomických zdrojů může být problém v krátkodobém horizontu. Je tak v důsledku hospodářských cyklů, kdy dochází ke kolísání hospodářských aktivit. (Urban, 2015)

S hospodářským růstem je úzce spjata produktivita, která znamená efektivitu, se kterou jsou využívány práce, kapitál a jiné zdroje. Aby mohla být produktivita měřitelná, je potřeba vycházet z poměru mezi vyprodukovaným výrobkem a službou a použitými zdroji, jako jsou práce a kapitál. Na úrovni národního hospodářství se produktivita práce vykazuje jako ukazatel HDP na jednu ekonomicky aktivní osobu. (Urban, 2015)

Jsou však podmínky, na kterých je produktivita práce závislá. Závislá je na vybavení pracoviště. Je potřeba, aby stroje, se kterými pracovníci pracují a manipulují, byly kvalitní a byly v dostatečném množství. Zaměstnanci, kteří se stroji pracují, by měli splňovat podmínky, aby produktivita práce byla co nejvyšší. Například by měli být vzdělání a schopní. Práce by obecně měla být efektivní a měly by se efektivně využívat všechny

zdroje, které jsou k dispozici. To však závisí na mnoha faktorech, jako je technická úroveň země anebo kvalita managementu. Také se musí brát ohled na dostupnost přírodních zdrojů, na přehlednost a srozumitelnost právního rámce dané země a na způsobu fungování celého státu. S tím vším je spjata celková ekonomická situace v dané zemi. Je nanejvýš jasné, že když se ekonomika země bude nacházet v období expanze, bude množství vyprodukovaných výrobků vyšší než v období, kdy hospodářské cyklus narazí na své dno. (Urban, 2015)

3.2 Růstová politika

Růstovou politiku můžeme chápat jako podporu ke zvyšování ekonomického blaha. Stát může regulovat ekonomické podmínky, které by byly příznivé pro právnické i fyzické osoby. Lze zde zařadit regulace daňového sazebníku a také stanovení výše úrokových sazeb. (Urban, 2015)

Stát může snížit daně v některých oblastech. Jedna z možností je snížení daní, které souvisí s kapitálovými příjmy anebo snížení daně ze zisku. To by podpořilo tvorbu domácích investic, které by mimo jiné mohly být daňově zvýhodněny. Při snížení daní by docházelo k tomu, že firmy a domácnosti by měly k dispozici více finančních prostředků, které by mohly dále investovat. (Urban, 2015)

V zemi, kde je nízké HDP, je možnost přilákat zahraniční investice. Stát může zavést podmínky, které zahraniční investoři shledají atraktivními, a může to být formou daňové politiky, kde poskytnou daňové úlevy, nebo formou stability kurzu, aby kurzovní rozdíl nebyl příliš vysoký. (Urban, 2015)

Na všechno výše zmíněné má velký vliv státní rozpočet. Pokud nastane rozpočtový deficit, stát je dotlačen k tomu, že si vypůjčí finanční prostředky. To vše má za následek zvyšování úrokových a daňových sazeb, které se pak odrážejí v investicích. (Urban, 2015)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 PŘEDSTAVENÍ VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍ

Praktická část bude zaměřena na analýzu ekonomik tří zemí, které se nacházejí v Evropě. Jedná se o Irskou republiku, Spolkovou republiku Německo a Českou republiku.

4.1 Irská republika

Irská republika, zkráceně Irsko, je malý, od roku 1948, samostatný stát nacházející se na ostrově Irsko. Je unitární parlamentní republikou. Země sousedí se Severním Irskem, které je součástí Velké Británie. Hlavním městem Irska je Dublin, úředními jazyky jsou angličtina a irština a za oficiální měnu mají euro. (Novinky.cz, 2023)

Rozloha Irska je přes 17 tisíc kilometrů čtverečních a je rozděleno do 26 hrabství. V zemi žije přes 5 milionu obyvatel. Obyvatelstvo je tvořeno zhruba 86 % Irů, necelými 3 % Britů a 7 % je tvořen zbylými národnostmi z členských států EU. (Novinky.cz, 2023; Aktuálně.cz, 2020)

Irsko, kvůli svému klimatu, nemá moc vysokou rostlinnou produkci. Zaměřuje se především na služby. Jejich podíl na ekonomice země je 60 %, mezitím podíl zemědělství na ekonomice je 1 %. Řadíme ji mezi největší vývozce softwarů na světě. Země také imponuje průmyslem, a to farmaceutickým, strojírenským a chemickým. (Novinky.cz, 2023)

Irsko je od roku 1973 členem Evropské unie, dříve nazývané jako Evropské hospodářské společenství. Od roku 1955 je členem OSN a patří mezi zakládající státy OECD, které bylo založeno v roce 1960. (Co je to NATO?, 2023)

4.2 Spolková republika Německo

Spolková republika Německo, zvaná pouze Německo, je země nacházející se ve východní Evropě. Jedná se o federativní parlamentní republiku. Mimo jiné sousedí s Českou republikou a má přístup k Severnímu a Baltskému moři. Hlavním městem je Berlín. V Německu je úředním jazykem němčina a oficiální měna je euro. (Evropská unie, 2023)

Německo má rozlohu přes 357 tisíc kilometrů čtverečních a je rozděleno celkem na 16 spolkových zemí. V zemi žije přes 83 milionu lidí. To z něj dělá nejlidnatější stát v Evropské unii. Významná část obyvatel má zastoupení jiných národností. Jedná se především o Turky, Poláky, Rumuny, Italy, Chorvaty a Řeky. V Německu žijí také Češi, kterých je zhruba půl milionu. Kvůli vysokému počtu přistěhovalců se na území Německa

uznávají čtyři menšiny, a to Lužičtí Srbové, Dánové, Frísové a Romové. Proto se na místní úrovni uznávají jako úřední jazyky ještě dánština, fríšтина a lužická srbština. (Novinky.cz, 2023)

Německo má svou polohou přístup k moři i k hornatým výšinám. Řadí se mezi nejvíce inovativní země na světě, a v Evropě patří mezi země, která má nejvíce patentů. Je orientované především na průmyslové odvětví, a to hlavně na výrobu automobilů a dalších dopravních prostředků, strojírenství, elektrotechniku nebo také potravinářství. Především díky své kvalitě a nejmodernějších technologií mají německé výrobky dobrou pověst po celém světě. (Novinky.cz, 2023)

I když je Německo orientované zejména na průmysl, je pro ekonomiku také důležité zemědělství, lesnictví a rybolov. Netvoří sice velký podíl na německé ekonomice, jen něco málo kolem jednoho procenta, i přesto má zemědělství podstatnou pozici. Německé zemědělství je totiž jeden z největších evropských producentů vepřového masa, mléka a řepky olejky. (Novinky.cz, 2023)

Od roku 1955 je členem NATO, od roku 1958 je členem EU, od roku 1973 je členem OSN a je členem organizace G7 (skupina států, které jsou řazené jako průmyslově nejvyspělejší země na světě). (Co je to NATO?, 2023; Evropská komise, 2023)

4.3 Česká republika

Česká republika je od roku 1993 samostatnou zemí ve střední Evropě, často přezdívána jako srdce Evropy. Česko je unitární stát s parlamentní zastupitelskou demokracií. Hlavním městem je Praha a úředním jazykem je čeština. Oficiální měnou je česká koruna. (Pražský hrad, 2023)

Země má rozlohu skoro 78 tisíc kilometrů čtverečních. V republice žije přes 10,5 milionu obyvatel. (Pražský hrad, 2023)

Velká část obyvatel, tvořící zhruba 60 %, pracuje ve službách. V ČR je ale nejvýznamnějším odvětvím průmysl, a to potravinářský a chemický. Dominuje zde také dopravní strojírenství. Významné zastoupení má i zemědělství, a to především pěstování obilovin. (Edisco, 2023)

Od roku 1999 je členem NATO, v roce 2004 se stala členem EU a v roce 1995 členem OECD. Mimo jiné je členem OSN, a to od roku 1993. (Edisco, 2023)

5 ANALÝZA VÝVOJE HOSPODÁŘSKÝCH CYKLŮ

Tato část je zaměřena na hospodářské zázraky dvou vybraných zemích, ve kterých k zázraku došlo. Jedná se o Irsko a Německo. Následně bude analyzována ekonomická situace České republiky.

Budou zde popsány grafy, které jsou zpracovány na základě dat z databáze World Development Indicators. Sledované období je od roku 1970 až do roku 2021. Každý graf znázorňuje vývoj jednoho makroekonomického ukazatele.

Sledovanými makroekonomickými ukazateli jsou:

1. HDP – vyjadřuje souhrn vyprodukovaných statků a služeb, které byly vytvořeny během určitého období na určitém území (Pošta, 2018),
2. daňové příjmy – jsou souhrnem všech daňových poplatků, sociálního zabezpečení, cel a jiných poplatků, které jsou vybrány na určitém území (Finance.cz, 2019),
3. inflace – inflací se rozumí růst cenové hladiny, která vede ke snižování kupní síly peněz a lze ji tedy chápat tak, že s rostoucí cenovou hladinou klesá hodnota peněz (Jurečka, 2017),
4. vývoz zboží a služeb – při vývozu dochází k ekonomické činnosti, kdy se zboží či služba poskytuje na mezinárodní trh a dochází ke změně vlastnictví (Český statistický úřad, 2022),
5. nezaměstnanost – to znamená, že lidé v produktivním věku nemají žádné zaměstnání a aktivně se ho snaží najít (Jurečka, 2017).

Data, která jsou převedena do grafu, budou následně přidána i do příloh P I až P XV této práce pro jejich lepší vypovídací schopnost.

5.1 Hospodářský zázrak Irska

Irsko mělo dominantní zemědělský sektor. V polovině 19. století vypukla vlna hladomoru, která byla zapříčiněna špatnou úrodou brambor. V důsledku hladomoru nastal velký úbytek obyvatel, buďto úmrtím nebo emigrace do jiných, především, anglicky mluvících zemí. (100+1, 2013)

Ve 20. století následovalo osamostatnění od Velké Británie, konkrétně v roce 1948. Od samého začátku bylo však považováno za jednu z nejslabších ekonomik v Evropě.

Za jeden z důvodů, proč tomu tak bylo, můžeme považovat to, že pro Velkou Británii bylo Irsko pouze dodavatel potravin a sloužilo jim jen pro zemědělství. (100+1, 2013)

Dalšími nevýhodami po osamostatnění bylo, že velká část průmyslových podniků byla v nynějším Severním Irsku, tedy byly stále součástí Velké Británie. Nemělo ani svůj bankovní systém, a proto využívalo služeb bank z Velké Británie. Mezi Británií a Irskem byl stále volný pohyb kapitálu. (Šlosarčík, 2016)

Před vstupem do Evropského hospodářského společenství, dále jen EHS, se ekonomika Irska začala otevírat a podporovala zahraniční investice. Uzavřela s Velkou Británií smlouvu o zóně volného obchodu a snažila se napodobovat britskou politiku ohledně evropské integrace. Pak se k 1. lednu roku 1973 stala členem EHS. (Šlosarčík, 2016)

Když Irsko vstoupilo do EHS, nejpozitivnější dopad to mělo na zemědělství. To těžilo z finančních transferů, které byly poskytovány v rámci Společné zemědělské politiky. Kdo si ale pohoršil byl rybolovný sektor. Irsko bylo povinné umožnit regulaci rybolovu i ostatním členským státům. (Šlosarčík, 2016)

V 70. letech 20. století zasáhly evropskou ekonomiku dva ropné šoky, a to v letech 1973 a 1979, což způsobilo zvyšování cen energií a ceny za zboží a služby, které byly dováženy, porostly také. Ropné šoky měly důsledek na životní úroveň obyvatel Irska, kde lidé požadovali po svých zaměstnavatelích zvýšení mezd. (Central Statistics Office, 2023)

Reakce byla taková, že Irsko si v roce 1973 ze zahraničí začalo půjčovat finanční prostředky na podporu domácí poptávky. Státní dluh rostl. Daně v Irsku byly nízké a veřejné výdaje se dále zvyšovaly. (Ó Gráda a Hjortshøj O'Rourke, 2022)

Na začátku roku 1979 se Irsko stalo součástí Evropského měnového systému. (Ó Gráda a Hjortshøj O'Rourke, 2022)

Do následujícího desetiletí vstoupilo Irsko s velkou inflací a vysokou emigrací svých obyvatel. Stále dozníval ropný šok z roku 1979. Během tohoto desetiletí došlo k několika reformám, které pomohly k růstu irské ekonomiky v budoucích letech. Irsko snížilo svou závislost na exportu do Velké Británie a začalo jej směřovat i do jiných států. (Šlosarčík, 2016)

Již na začátku 80. let byly v Irsku stovky zahraničních firem, které v zemi investovaly přes čtyři miliony liber. Tyto firmy pocházely převážně z USA, část z Velké Británie a menší

část z Německa. Vláda se snažila, aby tyto organizace sídlily na venkově, kde byl nízký počet obyvatel. Irsko se tím snažilo zvýšit počet obyvatel ve venkovských oblastech, což se jim také podařilo. (Kirby, 2010)

V 80. letech se mimo jiné projeví slabiny průmyslové politiky, které vyplývala ze závislosti na nadnárodních firmách. Zahraniční firmy využívaly výhodu nízkých daňových sazeb a stávalo se, že přecenily vlastní produkty pomocí převodních cen. To jim umožnilo dosáhnout vyšších úspor. (Kirby, 2010)

V 90. letech 20. století mělo Irsko nízké zdanění pro právnické osoby a tím hlavně lákalo zahraniční firmy. Tyto firmy pocházely především z USA. Výhodou pro Irsko bylo i to, že jsou anglicky mluvící národ. Bylo také schopno pružně reagovat na potřeby trhu. Nemělo totiž vyvinutý průmysl a mohli se snadno přeorientovat. Tudiž mohli vyhledávat zahraniční firmy na jakémkoliv zaměření. (Šlosarčík, 2016)

V tomto období se začínalo irské ekonomice dařit. Byly to počátky „keltského tygra“. Irsko je významným spojem mezi USA a EU díky své geografické poloze. Společnosti pocházející z USA tak snížily své náklady na dopravě a komunikaci mezi nimi a státy Evropské unie. (Šlosarčík, 2016)

V těchto letech Irsko bylo čistým příjemcem finančních prostředků z Evropských fondů. Tyto finance byly využity především na vzdělávání obyvatel, zlepšení infrastruktury, byly z těchto fondů poskytovány granty pro soukromý sektor. Tyto příjmy z EU měly význam pro výši HNP. (Kirby, 2010)

Zahraniční investice z USA, které pluly do Irska, měly na ekonomiku velký vliv. Jednalo se o nejnovější technologie a vývoj těchto technologií se prováděl přímo v USA. Proto tyto firmy ušetřily mnoho výdajů, které by se jinak týkaly například marketingu anebo obchodních strategií, které by bylo potřeba vymyslet. Vše již bylo vynaloženo a vytvořeno v USA. (Kirby, 2010)

Irsko se přeměrovalo na softwarový průmysl. K tomu jim dopomohly právě zahraniční firmy, které svá sídla přesouvaly na jejich území. Tyto firmy také měly významný podíl na stvoření „keltského tygra“. (Kirby, 2010)

Na počátku nového tisíciletí se Irsko dopracovalo až na pozici jednoho z předních světových vývozců softwarových výrobků. (Kirby, 2010)

V roce 2001 nastala v USA krize, která byla zapříčiněna prasknutím tzv. „dot-comové bubliny“ (propad cen IT akcií a krach některých společností). Tento negativní výkyv pocítila i irská ekonomika, jelikož byla spjata s ekonomikou USA prostřednictvím zahraničních investic, které z ní proudily. (Šlosarčík, 2016; Vencl, 2022)

Ve 21. století hovoříme o druhé fázi „keltského tygra“. V této druhé fázi již nebyl hlavní tahoun zahraniční investice, jak tomu bylo doposud. Po prasknutí bubliny v USA se Irsko muselo oklepat a zaměřilo se na domácí spotřebu. V Irsku se začal významně vyvíjet stavební sektor. Ceny nemovitosti začaly růst nahoru a začalo se dařit i irským developerům, kteří našli zastoupení jak na domácí půdě, tak i na úrovni členských států EU. Nastal stavební boom. (Šlosarčík, 2016)

V roce 2008 nastala Velká recese. Irské veřejné výdaje začaly rychle růst. Většina těchto výdajů byla mandatorní a k případné změně těchto výdajů byla potřeba legislativní regulace. Dalším kamenem úrazu byla pro irskou ekonomiku nízká míra daní. Byla zrušena daň z nemovitých věcí, protože se tím snažili podpořit stavební sektor. Daň z příjmu fyzických osob byla snížena. Daň z příjmu právnických osob se stále držela na stejné úrovni, nebyla snížena ani zvýšena. (Šlosarčík, 2016)

Nečekaný konec „keltské tygra“ nastal v roce 2008. Tuto situaci zapříčinil stavební sektor. Developeri měli od bank úvěry na své projekty jak v Irsku, tak i v jiných členských státech EU. Úvěry nebyli schopni splácet, a to se odrazilo v bankovním sektoru. Pro ten nebylo příznivé ani to, že fyzické osoby přestaly být schopné splácet své hypoteční úvěry. Hrozilo zhroucení bankovního systému. Negativní dopad na irskou ekonomiku měl i začátek Velké recese, která postihla ekonomiky v celé Evropě a USA. (Šlosarčík, 2016)

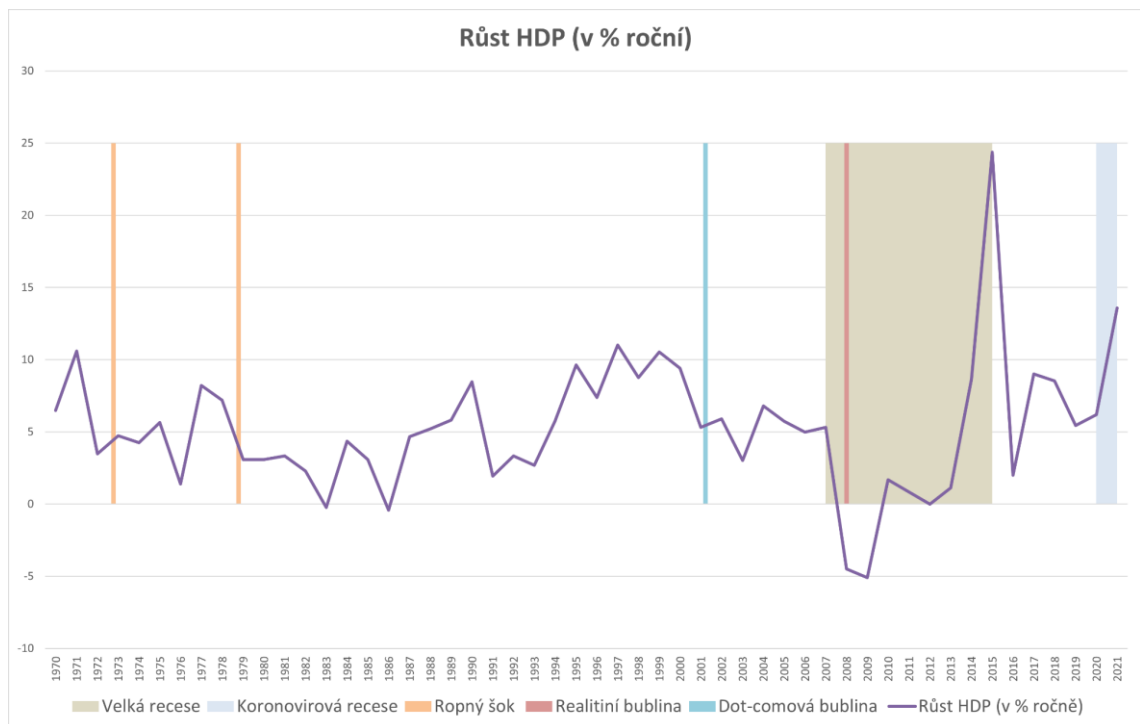
V roce 2010 byla irská vláda nucena zažádat EU o finanční pomoc. Ta Irsku poskytla půjčku ve výši 85 miliard eur s 5,5% úrokem. Tyto finanční prostředky měly pomáhat irské ekonomice v letech 2011 až 2013. (Šlosarčík, 2016)

Od roku 2014 se irská ekonomika začala vzpamatovávat a k tomu ji dopomohlo navýšení poptávky od spotřebitelů a vývoz zboží a služeb. To vše podporovala stále nižší nezaměstnanost, která v předešlých letech byla vysoká. (FXstreet.cz, 2014)

V roce 2019 Velká Británie odešla z EU, panoval strach o negativních dopadech na irskou ekonomiku. Irsko má již od počátku osamostatnění úzký obchodní vztah s Británií. (FXstreet, 2017)

5.1.1 Vývojové grafy makroekonomických ukazatelů Irska

1. Vývoj ročního růstu HDP v Irsku

Obrázek 1 Růst HDP Irska (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

V roce 1971 byl růst HDP 10,6 procent. Bylo to před vstupem do EHS, kdy se Irsko snažilo napodobovat evropskou integraci Velké Británie. Za důvod, proč bylo HDP vyšší, než v následujících letech, můžeme považovat i to, že se irská ekonomika pomalu začala otevírat.

V roce 1973, při vstupu do EHS, růst HDP vzrostl na 4,7 procent. V tomto roce také nastal první ropný šok, který poznamenal každou ekonomiku v Evropě. To zapříčinilo, že následující rok růst HDP zpomalil na 4,3 procent. Velký propad ale irská ekonomika zažila v roce 1976, kdy růst HDP klesl na 1,38 procent. Můžeme se domnívat, že je to proto, že si Irsko začalo půjčovat finanční prostředky na podporu domácí poptávky. Státní dluh však díky těmto půjčkám rostl. V roce 1977 můžeme vidět velký skok v růstu HDP, který se vyšplhal až na 8,21 procent.

Na konci 70. let, v roce 1979, byl růst HDP něco málo přes 3 procenta. V tomto roce nastal druhý ropný šok a růst HDP v tomto roce byl nižší, než v roce 1973, kdy byl první ropný šok.

V 80. letech se růst HDP pohyboval níž než v předešlém desetiletí. Zpočátku nám křivka cyklu může připomínat písmeno L, které začalo nabývat už od roku 1978, ale v následujících letech začíná mít tvar písmena W. Nejhuře na tom byl rok 1983 a 1986, kdy růst HDP dosahoval záporných hodnoty. Můžeme usoudit, že tak bylo proto, že Irsko mělo slabiny v průmyslové politice. Od roku 1987 se růst HDP začal zvyšovat a záporných hodnot několik následujících let už nedosahovalo.

V roce 1990 byl růst HDP 8,5 procent, a to následně kleslo na 1,9 procent. V dalším roce nepatrně porostl a následně opět klesl. V roce 1994 růst HDP činil 5,8 procent. Významný nárůst nastal v roce 1995, kdy růst HDP dosáhl na 9,6 procent.

V 90. letech již docházelo k rozmachu irské ekonomiky. Růst HDP byl vyšší než v předešlých dvaceti letech. V Irsku se usídlovaly zahraniční firmy, které měly velký podíl na růstu HDP. Nepatrný podíl na vývoji růstu HDP v těchto letech bychom mohly připsat i finančním prostředkům, které byly poskytovány z fondů EU.

Z celkového hlediska růst HDP v devadesátých letech kolísal, a to i v druhé polovině. Tam se však růst HDP nedostal pod 7 procent a vliv „keltského tygra“ byl patrný.

V roce 2001 můžeme vidět pokles růstu HDP z předešlých 9,4 procent na 5,3 procent. Důvodem je prasknutí „dot-comové bubliny“ v USA, které ovlivnilo i irskou ekonomiku. V následujícím roce se růst HDP zvýšil na 5,9 procent, ale v dalším roce opět klesl na 3,01 procent. Jedná se o největší propad od roku 1993. V následných letech se růst HDP opět zvýšil a v Irsku nastal stavební boom.

V roce 2007 nastala celosvětová hospodářská krize. Ještě v roce 2007 byl růst HDP Irska 5,3 procent, ale v následujících dvou letech růst HDP rapidně klesl až do minusových hodnot. Počátek Velké recese neměl zprvu na irskou ekonomiku podstatný vliv.

V roce 2008 byl růst HDP mínus 4,48 procent a další rok byl mínus 5,1 procent. Tento významný pokles růstu HDP byl zapříčiněn prasknutím realitní bubliny, která v Irsku byla. Hrozil bankovní kolaps, kdy soukromé subjekty ztrácely schopnost hradit své závazky vůči bankovním institucím řádně a včas. Začal se vytrácet i zájem o stavební sektor. Tato fáze cyklu připomíná písmeno U, protože v roce 2010 se růst HDP zvýšil na hodnotu 1,7 procent.

V roce 2010 Irsko dostalo finanční injekci od EU, kdy růst HDP byl 1,7 procent. V dalších letech vývoj růstu HDP klesal, kdy v roce 2012 klesl na mínus 0,01 procent. Pak se ale, po třech letech od finanční pomoci EU, růst HDP začal zvyšovat. Na konci krize v roce 2015

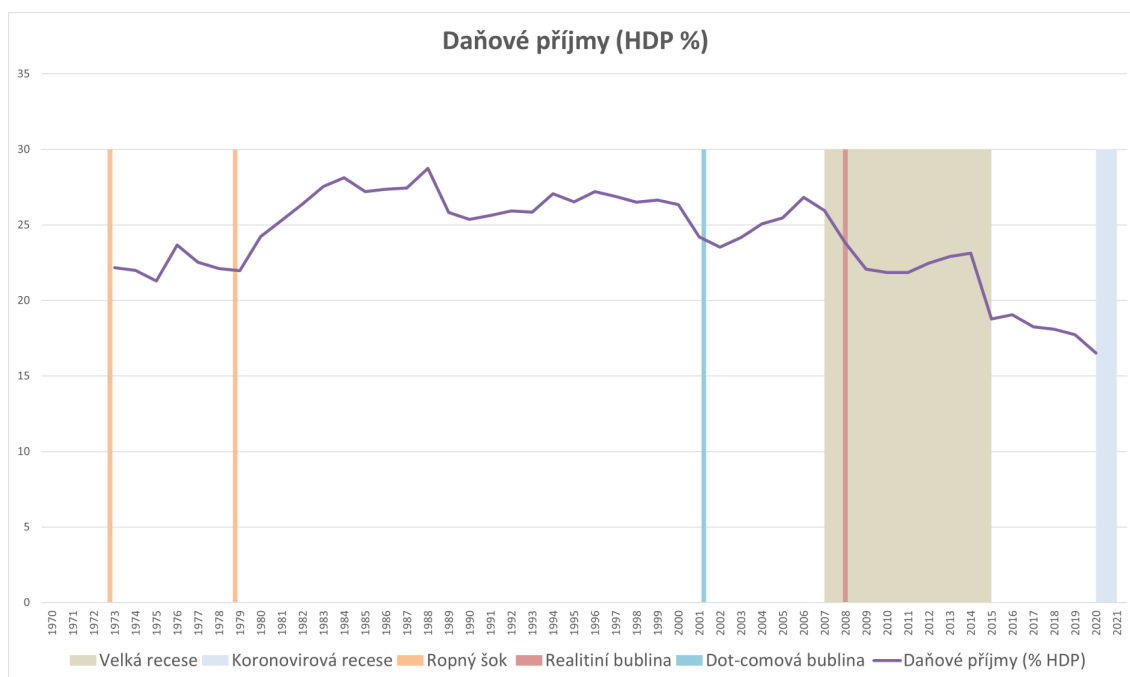
růst HDP činil 24,4 procent. Irsko už ani nepotřebovalo finanční pomoc od EU a velká část zahraničních firem se přesídlovala právě do Irska, což mělo podíl na vývoj růstu HDP a mimo jiné i na vývoj růst HNP.

Velký pokles v Irsku nastal hned další rok, po Velké recesi, kdy růst HDP razantně klesl na něco málo přes 2 procenta. Jedná se o největší propad ve sledovaném období.

V roce 2019 nastal Brexit, což mělo nemalý vliv na irskou ekonomiku. Růst HDP v tomto roce byl 5,4 procent. V dalším roce se růst HDP mírně navýšil, a to i přes začínající Koronavirovou recesi. V roce 2021 růst HDP činil 13,6 procent, tudíž se irská ekonomika v těchto letech dostává do fáze expanze.

Hospodářský cyklus Irska má podle ročního růstu HDP kolísavou tendenci. Nejčastěji si můžeme povšimnout písmena W a občas i tvaru písmena U. V některých letech je skok růstu HDP opravdu velký.

2. Vývoj daňových příjmů Irska

Obrázek 2 Daňové příjmy Irska (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

Daňové příjmy Irska jsou sledovány až od roku 1973, tedy až od vstupu do EHS. V té době byla výše daňových příjmů přes 22 procent k HDP. Mezi ropnými šoky můžeme vidět mírný nárůst a následný pokles.

V 80. letech se daňové příjmy výrazně zvyšovaly. Nejvyšší příjmy byly v roce 1988, kdy jejich výše byla 28,8 procent k HDP.

V 90. letech se začalo Irsku dařit a přezdívat „keltský tygr“. Příjmy byly poměrně vysoké a docházelo jen k nepatrnému kolísání.

Poklesu daňových příjmů si můžeme povšimnout v roce 2001, kdy činily 24,2 procent k HDP. V tomto roce v USA praskla „dot-comová bublina“ a následkem toho se příjmy, které proudily z firem pocházející z USA, snížily.

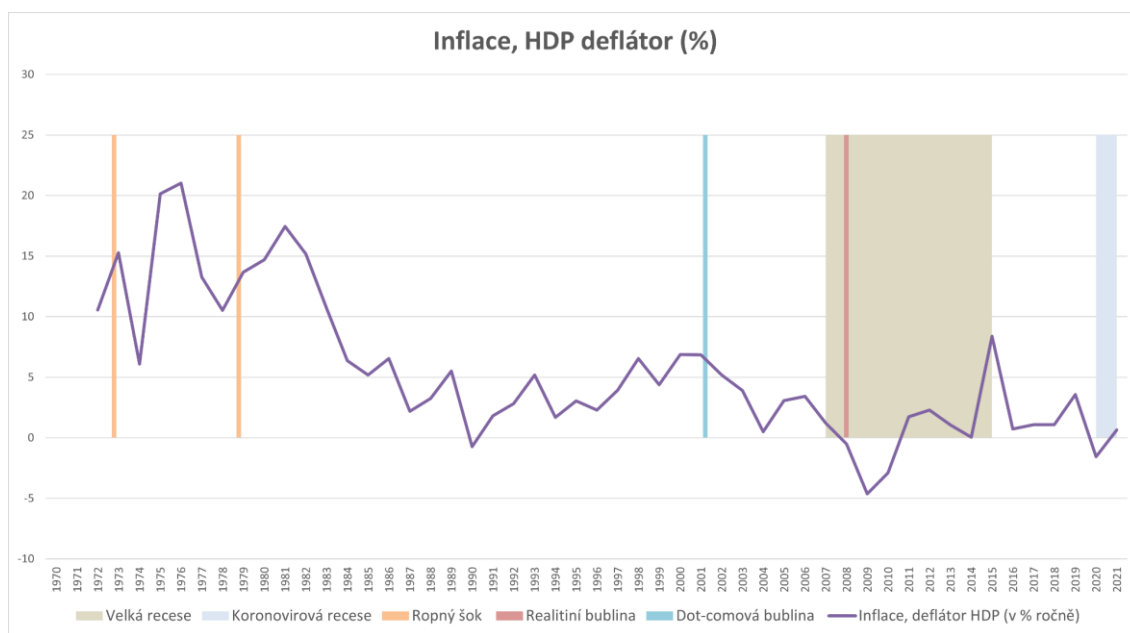
K velkému propadu došlo během Velké recese. V Irsku bylo nízké zdanění fyzických osob. Aby byl podporován stavební sektor, bylo od daně z nemovitých věcí úplně oprostěno. Daň z příjmu právnických osob byla stále stejná.

Během této globální krize byl ohrožen bankovní sektor kvůli prasknutí realitní bublině. Vláda tento problém řešila tak, že pomáhala bankám prostřednictvím finančních stříkaček, které měly vliv na státní rozpočet.

Nejprudší pokles můžeme vidět v roce 2015, kdy daňové příjmy činily 18,77 procent k HDP. Tento tvar připomíná písmeno L.

Po skončení krize se daňové příjmy výrazně nezvyšovaly, ba naopak stále klesaly. Poslední údaj o výši příjmu je z roku 2021, kdy činily 16,5 procenta k HDP. Daně se totiž stále drží v nízkých sazbách.

3. Vývoj inflace v Irsku

Obrázek 3 Inflace v Irsku (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

Při vstupu do EHS v roce 1973 byla míra inflace 6,1 procent. Po ropném šoku prudce stoupla na 20,1 procent a další rok ještě o něco málo, na 21 procent. V tomto roce, tedy v roce 1976, je zaznamenána nejvyšší míra inflace za sledované období.

V roce 1979 se Irsko stalo součástí Evropského měnového systému, a tudíž lze usoudit, že z tohoto důvodu v Irsku porostla inflace. Při zavedení měnového systému byla míra inflace 16,7 procent a v následujících letech se zvyšovala. V roce 1981, tedy dva roky po zavedení eura, míra inflace vzrostla na 17,4 procent.

Na počátku 80. let můžeme sledovat pokles míry inflace a v druhé polovině 80. let kolísání, které připomíná písmeno W.

Irsko vstoupilo do 90. let s mírou inflace v záporných hodnotách, která činila mínus 0,7 procent. Můžeme tedy hovořit o deflaci. Následovaly výkyvy, které dosáhly maximálně hodnoty 6,5 procent.

I přes fakt, že v roce 2001 nastala v USA krize, která měla dopad i na Irsko, tak se míra inflace oproti roku 2000 snížila na 6,8 procent. Ta následně klesala a v roce 2004 činila pouhých 0,5 procent.

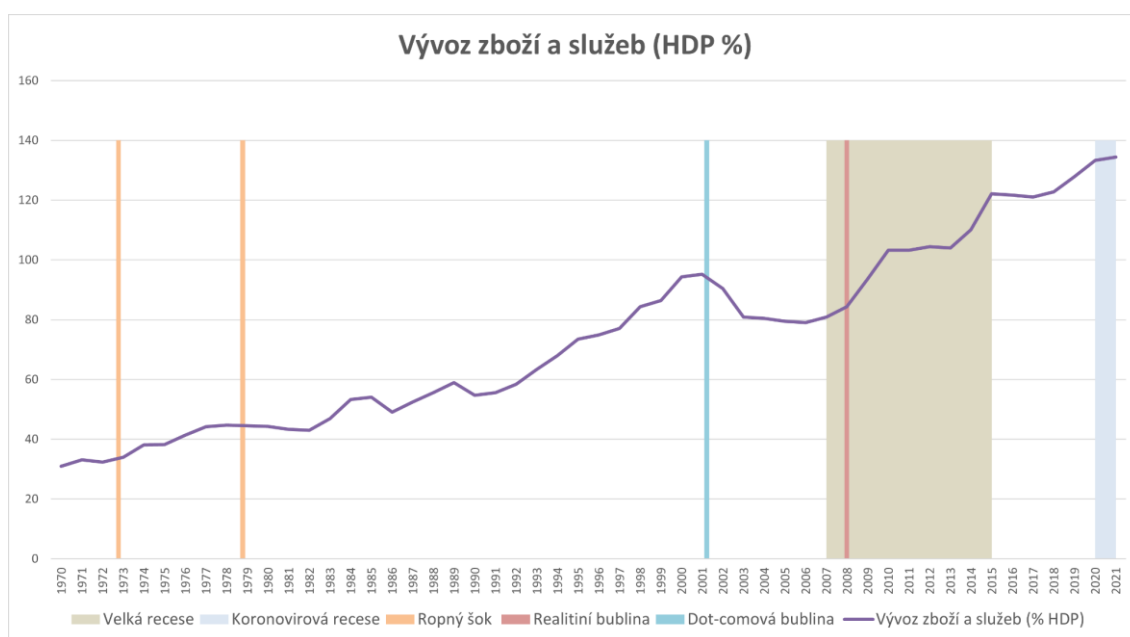
Do Velké recese vstupovalo Irsko s inflací mínus 0,5 procent, respektive vstupovalo s deflací. Ta se roce 2008 prohloubila na mínus 4,6 procent a i v dalším roce se Irsko potýkalo

s deflací. Ta se přehoupala v inflaci až v roce 2011, kdy inflace činila 1,7 procent. Tento výkyv nám připomíná písmeno V. Daleko od deflace Irsko nemělo ani v roce 2014, kdy inflace činila pouhých 0,05 procent. Velký nárůst inflace nastal v roce 2015, kdy její míra dosahovala 8,3 procent. Na konci recese byla míra inflace 0,7 procent.

Mezi obdobím Velké recese a Koronavirové recese se zpočátku míra inflace držela zhruba kolem stejného procenta. Ta narostla až v roce 2019, kdy činila 3,6 procent, a tak celé tohle meziobdobí recesí připomíná písmeno U. Opět do deflace se Irsko dostalo v roce 2020, kdy míra inflace byla mínus 1,6 procent. Poslední údaj o inflaci máme k roku 2021, kdy byla 0,6 procent.

Inflace byla v počátečních sledovaných letech velká, ale pak se začala postupně snižovat. Můžeme si všimnout velkých skoků, které mají tvar písmena W a někdy také písmena V nebo U.

4. Vývoj exportu zboží a služeb v Irsku

Obrázek 4 Vývoz zboží a služeb Irska (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

Na grafu můžeme vidět, že vývoz zboží a služeb z Irska má stoupající charakter. Jen v některých bodech klesající.

Nejvýznamnější období nám znázorňuje období „keltského tygra“, tedy od konce 80. let do roku 2002. V tomto období se v Irsku nacházely zahraniční organizace, které využívaly pozici Irska jakožto „most“ mezi USA a státy EU. V tomto období, obzvláště kolem roku 2000 se Irsko pyšnilo jako jeden z největších exportérů softwarového vybavení.

Pokles zaznamenáváme od roku 2001, kdy praskla „dot-comová bublina“. Mnoho firem v USA bojovalo s finanční a existenční krizí, která prasklá bublina přinášela. Irsko se také v těchto letech, následkem prasknutí bubliny, začalo zaměřovat na stavební sektor, protože si uvědomilo svou závislost na americké ekonomice.

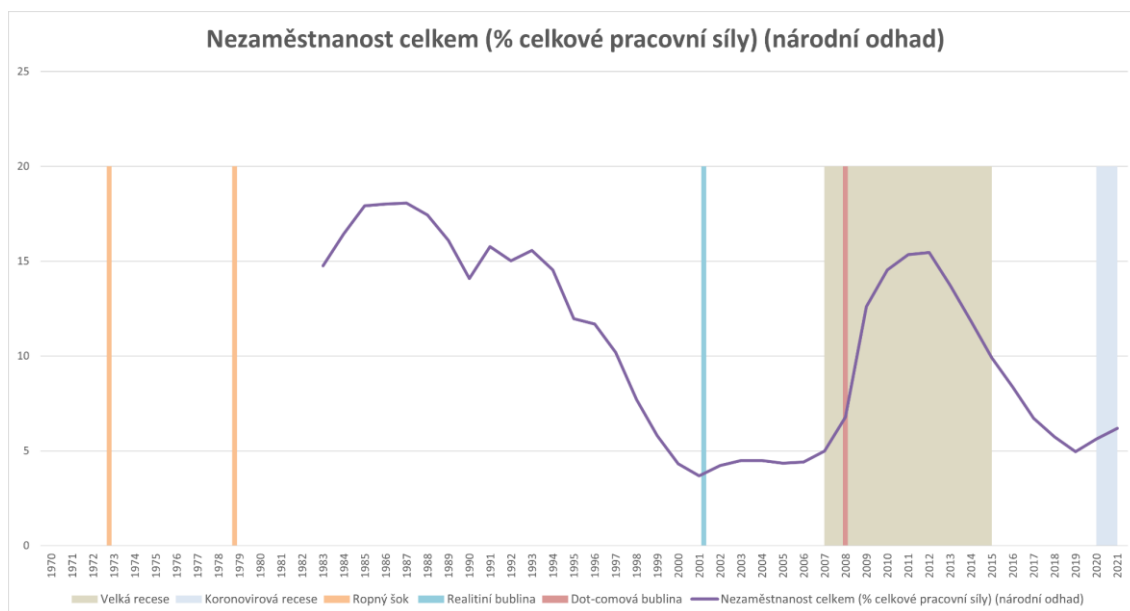
Před Velkou recesí můžeme pozorovat, že export se držel zhruba ve stejných rovinách. Začal růst až v roce 2007, kdy celou Evropu zasáhla Velká recese. V roce 2008 v Irsku praskla bublina s realitami, ale i přes to má vývoz stoupající tendenci. Vývoz stoupal až do roku 2010, kdy Irsko zažádalo EU o finanční pomoc. Následovaly minimální výkyvy v exportu. Vláda se v tomto období snažila nastartovat ekonomiku a udržet bankovní sektor.

Ke konci Velké recese se opět začalo vyvíjet, a to především proto, že se začala zvyšovat poptávka od spotřebitelů. Minimální pokles nastal pouze v roce 2017.

I když má Irsko úzké obchodní vztahy s Velkou Británií, která v roce 2019 opustila EU, i nadále měl export vzrůstající tendenci a k žádnému poklesu nedošlo. Intenzita vývozu ale zpomalila nástupem Koronavirové recese.

Export má stoupající charakter, kdy je v malé periodě nastává mírný pokles, který ale následuje ještě větší růstovou tendencí.

5. Vývoj celkové nezaměstnanosti v Irsku

Obrázek 5 Celková nezaměstnanost Irska (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

Data k nezaměstnanosti Irska jsou až od roku 1983. V tomto roce činila nezaměstnanost 14,7 procent. V následujících letech nezaměstnanost dále rostla až do roku 1990, kdy činila přes 14 procent. Dále se pak ještě mírně zvyšovala. V těchto letech se Irsko snažilo do své země nalákat co nejvíce zahraničních firem, a bylo úspěšné. Zahraniční firmy nabídly nezaměstnaným občanům pracovní místa a z grafů můžeme vyzorovat, že nezaměstnanost výrazně klesala.

Nárůst nastal po roce 2001, kdy v USA praskla „dot-comová bublina“. Nezaměstnanost začala stoupat a když už klesla, tak to bylo v nepatrných setinách procent.

Velký příbytek nezaměstnaných obyvatel nastal v době Velké recese, a ještě větší po prasknutí realitní bubliny. Nejvyšší bod byl v roce 2012, kdy nezaměstnanost byla 15,4 procent. Avšak po roce 2012 začal počet nezaměstnaných obyvatel klesat, kdy na konci této krize byla výše nezaměstnanosti 8,3 procent.

Na nejnižší úroveň nezaměstnanosti se po krizi Irsko dostalo v roce 2019, kdy činila 4,9 procent. Ta se po Brexitu začala zvyšovat a stoupající tendenci si vývoj nezaměstnanosti ponechal až do posledního sledovaného data, tedy do roku 2021, kdy činí 6,2 procent.

Nezaměstnanost v Irsku má tvar písmena U. Vidíme, že na začátku sledovaného období je nezaměstnanost vysoká, ale následně začne klesat. U nízkých hodnot se nějakou dobu drží ale během Velké recese začne opět hodně stoupat. Pak se ale zase nezaměstnanost sníží.

5.2 Hospodářský zázrak Německa

Hospodářský zázrak v Německu nastal mnohem dříve než v Irsku. Nastal po druhé světové válce, a proto se zaměříme i na roky, které předcházely roku 1970.

Na začátku 20. století vypukla v Evropě první světová válka, do které bylo zapojené Německo. Tato válka skončila v roce 1918 podpisem mírového dokumentu. Německo bylo zdevastované. (Novinky.cz, 2023)

V roce 1939 začala v Evropě druhá světová válka, která byla vyvolána právě Německem. Ta skončila až v roce 1945. Německá ekonomika byla v katastrofálním stavu. Po skončení války bylo Německo rozděleno na dvě poloviny. Jedna polovina, východní, byla pod správou SSSR a druhá polovina, západní, byla spojována s USA, Francií a Velkou Británií. (Define Business Terms, 2023)

Po roce 1948 se v západním Německu začalo tvořit sociálně tržní hospodářství. Tento systém pomohl vybudovat Ludwig Erhard, který také stojí za německým hospodářským zázrakem. Měl spojovat volný trh s dohledem silné vlády a měl přinášet prospěch všem spotřebitelům. Toto hospodářství mělo být předpokladem pro znovuzrození demokratického systému. (Mierzejewski, 2014)

V tomto poválečném období nastaly v Německu změny, které můžeme připisovat k důvodu, proč nastal německý hospodářský zázrak. První změna, která nastala, byla měnová reforma. Oznámení o vydání D Mark (německá marka) nastalo 18. června 1948. O měnové reformě se však vědělo už delší dobu. Bankovky totiž byly tištěny v USA a do Německa byly dopravovány v bednách. Ty byly následně ukryty v bunkru. Po reformě se obnovil průmysl a lidé začali chodit do práce. (Define Business Terms, 2023; Britské listy, 2015)

Další změny, které pomohly nastartovat německou ekonomiku po válce, byla liberalizace cen a mezd a úplného zrušení přidělového systému, který fungoval od roku 1936, změnila se výše dluhu, kdy byla část veřejného dluhu prominuta (původně mělo Německo splácet 30 miliard marek, v dnešní hodnotě zhruba 500 miliard euro) a v neposlední řadě byly sníženy daně. (Define Business Terms, 2023; Britské listy, 2015)

Vláda mimo jiné o pár let později schválila návrh, který byl předložený Erhardem, o finanční pomoci slabším sociálním skupinám a také průmyslovému odvětví. Také byly poskytnuté peníze na výstavbu domů a bytů. Výše nájmu byla regulována státem. (Mierzejewski, 2014)

Američané pomáhali Německu ale i jinak. Podíleli se také na rozvoji jejich průmyslu. Američané pomáhali stavět nové továrny a ochotně posílali stroje. Vedla k tomu obava, že by se národ mohl znovu stát komunistický. (Britské listy, 2015)

V roce 1950 se západní Německo vrátilo zpět na globální trh. Německo bylo dobře orientované na zbrojní průmysl, a jelikož v Koreji probíhala válka, byla poptávka po téhle produkci vysoká. (Britské listy, 2015)

Co přispělo hospodářskému zázraku, je automobilka Volkswagen. Ta vyráběla pouze jeden druh auta, a to díky americkým strojům. Náklady byly velmi nízké, protože se vyráběl jen jeden druh, a tudíž se auto mohlo prodávat levněji. (Britské listy, 2015)

Ke konci 50. let a začátkem 60. let 20. století se ekonomický růst Německa zpomalil. Bylo tomu tak, protože se v zemi zvýšily výdaje na sociální zabezpečení a zvýšila se intenzita vládních zásahů. (Mierzejewski, 2014)

V roce 1958 bylo založeno EHS, kde západní Německo figurovalo jako jeden ze zakládajících států. Pro německou ekonomiku to přineslo mnoho výhod. Jedna z výhod byl otevřený trh. (Krpec a Hodulák, 2012)

V 60. letech byly v Německu zavedené vyšší sociální dávky, například pro válečné veterány. Toto navýšení však znamenalo zátěž pro státní rozpočet, který chtěla vláda vyrovnat tím, že navýší daně. (Novotný, 2014)

V 70. letech, kdy nastaly dvě ropné krize, se německá ekonomika dostala do fáze stagnace, která měla vliv na výši nezaměstnanosti. (Novotný, 2014)

V 80. letech se v Německu začal zvyšovat export a nastala daňová reforma, která měla vliv na výši mezd. (Novotný, 2014)

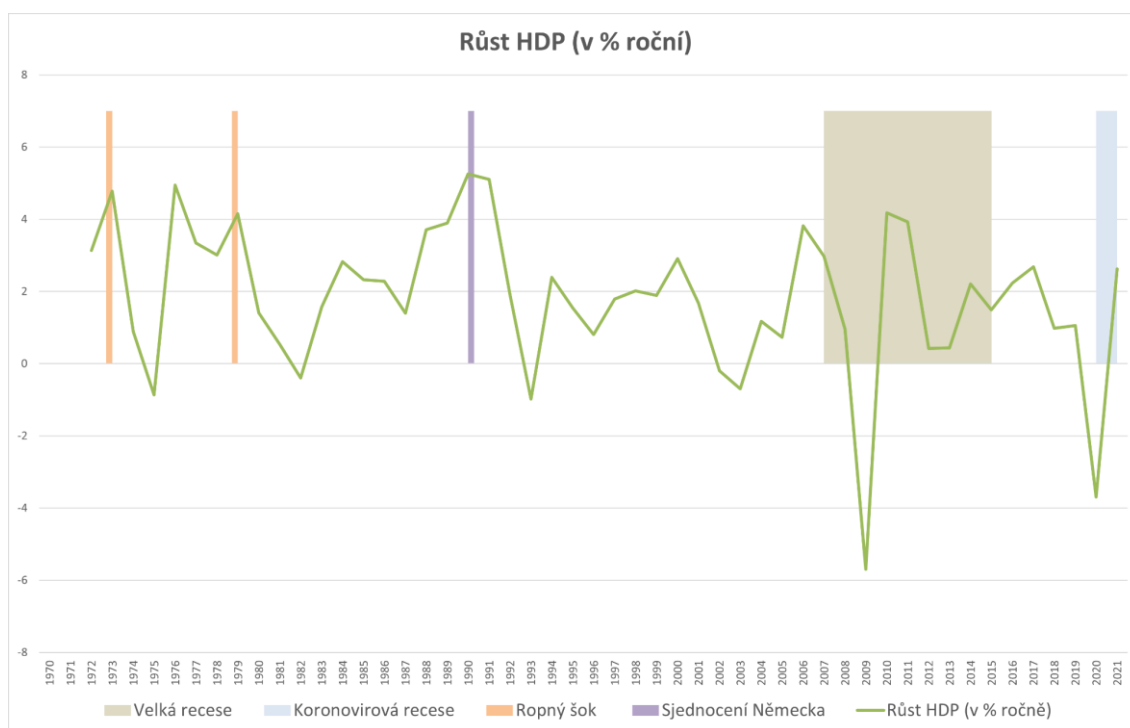
V roce 1990 se Německo sjednotilo. To mělo vliv na ekonomiku, dříve západního, Německa, jelikož východní Německo bylo ekonomicky zaostalejší. Velká část německého obyvatelstva se z východu přesunulo na západ a mimo jiné se snížil počet pracovních míst. (Česká televize, 2020)

Německo potřebovalo sjednotit ekonomiku. Byla vysoká nezaměstnanost. To dovedlo německou vládu k reformám. První změna spočívala v tom, že se snížily podpory, které byly vypláceny nezaměstnaným občanům. Další opatření mělo za následek, že se snížil počet hodin u tzv. minijobs. U tohoto druhu práce si mohl občan vydělat určitý obnos peněz, aniž by byl povinen platit sociální a zdravotní odvody. Třetí změna proběhla na úřadech, které pomáhaly hledat práci nezaměstnaným Němcům. (Železný, 2012)

Ve 21. století se v Německu vyskytuje mnoho velkých firem, které exportují své výrobky do celého světa. Jedná se především o průmyslové podniky. Velké zastoupení mají na trhu i rodinné firmy, které jsou pro Německo svým způsobem typické. (Schulzová, 2023)

5.2.1 Vývojové grafy makroekonomických ukazatelů Německa

1. Vývoj ročního růstu HDP v Německu

Obrázek 6 Růst HDP Německa (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

První záznam o růst HDP máme z roku 1972, kdy růst HDP činil 3,1 procent. Během prvního ropného šoku se růst HDP vyhoupl na 4,8 procent, ale následoval propad, kdy nám cyklus znázorňuje písmeno V. Nejnižší růst HDP byl v roce 1975, který dosahoval hodnot minus 0,9 procent.

O rok později následoval prudký růst HDP, kdy činilo 4,9 procent. Pak se cyklus tvaruje do písmena U, když v roce 1979, během roku, kdy nastal druhý ropný šok, se růst HDP zvýšil na 4,2 procent.

Následuje další tvar písmena V, který začíná být pro německý ekonomický cyklus pravidelně se opakující. Na další dno německá ekonomika narazila v roce 1982, kdy růst HDP poklesl na minus 0,4 procent.

Po roce 1982 se růst HDP zvýšil a když už došlo k poklesu růstu, nebyl velký. Významný skok lze pozorovat od roku 1987, kdy růst HDP byl 1,4 procent a následně se zvyšoval. Nejvyššího bodu růstu dosáhl v roce 1990, kdy také došlo k znovusjednocení Německa.

Už o rok později je růst HDP nižší a o další rok už je růst HDP v mínusových hodnotách. Na německou ekonomii celkově nemělo sjednocení pozitivní dopad, ba naopak. Vláda potřebovala investovat velkou část prostředků do východního Německa, protože na tom bylo podstatně hůř než část západní.

V roce 1994 můžeme vidět zlepšení ekonomické situace, ale se stálými výkyvy růstu HDP.

Po deseti letech od sjednocení, v roce 2000, byl růst HDP 2,9 procent. Ale opět se růst HDP snižoval, až zase klesl do mínusových hodnot.

Před Velkou recesí se růst HDP zvyšoval, ale od roku 2006, rok před krizí, se růst HDP snížil. Nejhorší údaje během sledovaného období jsou z roku 2009, kdy růst HDP vykazoval hodnotu mínus 5,7 procent. Ekonomika Německa dopadla na své dno. Takto velký propad můžeme připisovat právě celosvětové krizi, kdy byla nižší poptávka po výrobcích, které Německo vyrábí a exportuje do celého světa.

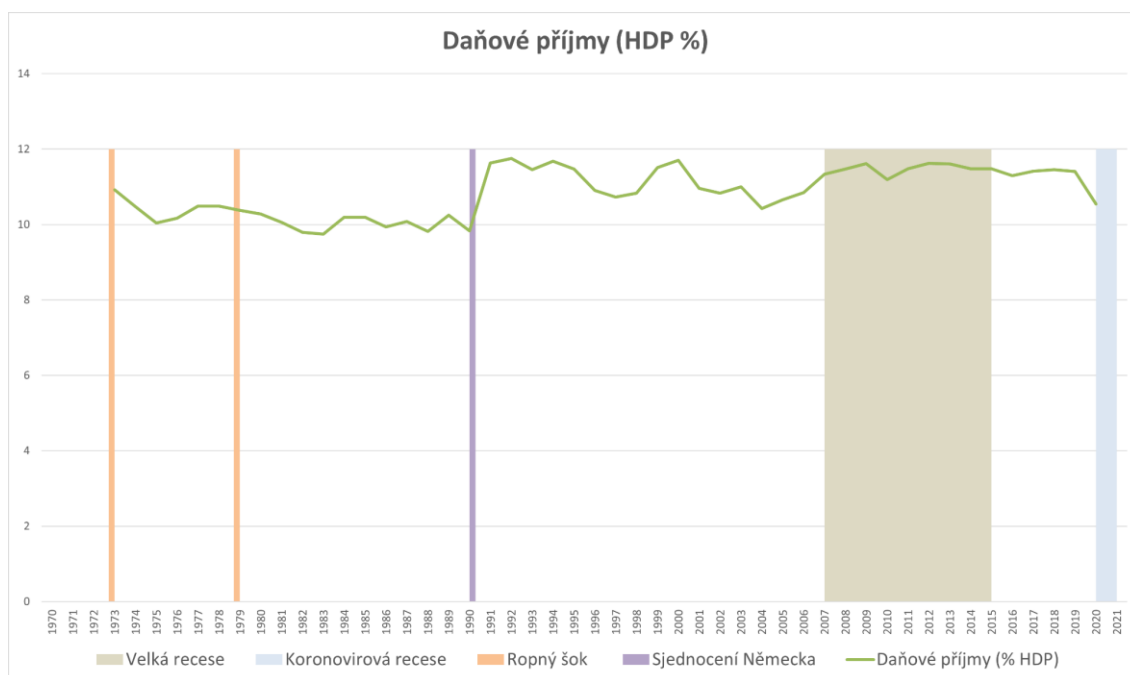
V mínusových hodnotách Německo našťastí nebylo po dlouhou dobu a už v roce 2010, tedy rok po tak velkém propadu růstu HDP, byl růst HDP 4,2 procent.

Během Velké recese ale ještě můžeme vidět několik výrazných výkyvu růstu HDP, kde cyklus výjimečně připomíná písmeno U.

Po skončení Velké recese můžeme pozorovat, že německá ekonomika neměla významný nárůst HDP jako v předešlých letech. Během období dvou velkých krizí je vidět další výrazný pokles růstu HDP, kdy v roce 2020 činilo mínus 3,7 procent. To byl první rok Koronavirové krize, která zasáhla celý svět. Následující rok, tedy poslední sledovaný rok, růst HDP opět prudce stoupl na 2,6 procent.

Můžeme vidět, že růst HDP Německa má tendenci růst, následně prudce klesnout a pak zase růst. Německé cykly mají teda tvar písmena V. Mezi těmito výraznými výkyvy je pak jen mírné kolísání růstu HDP.

2. Vývoj daňových příjmů Německa

Obrázek 7 Daňové příjmy Německa (zdroj: vlastní zpracování na základě dat World Bank Open Data)

První záznam o vývoji daňových příjmů máme z roku 1973, kdy také nastal první ropný šok. V tomto roce byly příjmy 10,9 procent k HDP. V následujících letech daňové příjmy klesaly a v roce 1975 činily 10,04 procent k HDP.

Před druhým ropným šokem trochu porostly, ale následně začaly zase mírně klesat. Ale v 80. letech měly kolísavou tendenci.

V roce 1990, kdy došlo ke sjednocení, daňové příjmy činily 9,8 procent k HDP a po roce 1990 rostly. Může za to právě sjednocení, kdy se Německo rozšířilo a daňové příjmy vzrostly s novými obyvateli, kteří dříve byli pod vlivem SSSR.

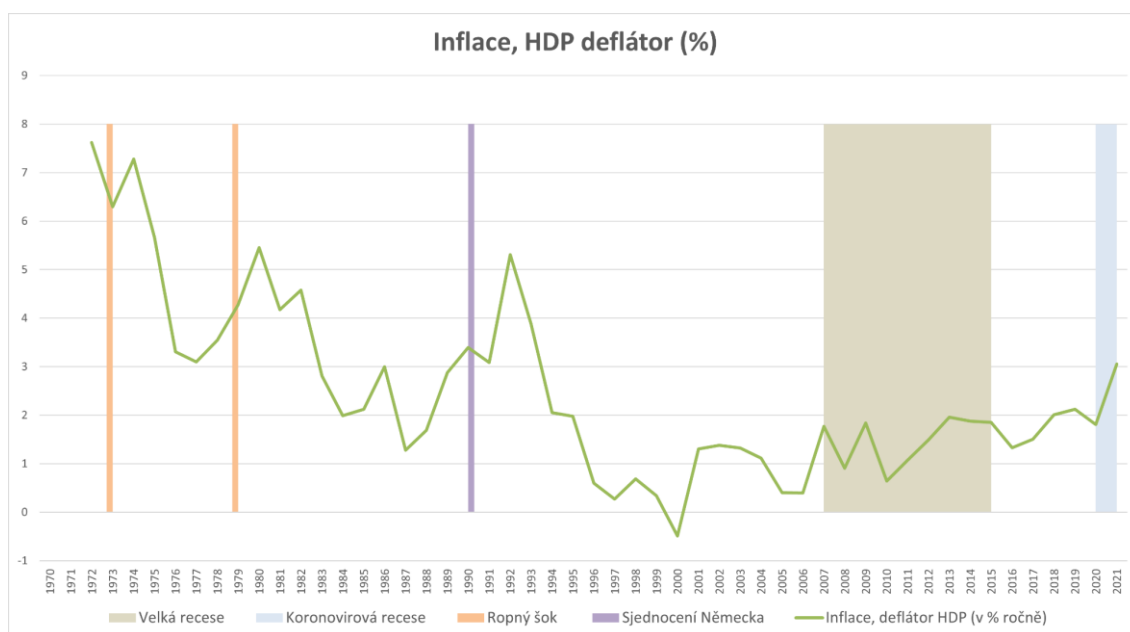
Nerostly ale významně dlouho a docházelo opět k jejich kolísání, kdy nejnižší byly v roce 1997, kdy činily 10,7 procent k HDP.

Na konci 20. století začaly zase růst, ale v nadcházejícím století opět poklesly. Nejnižší hodnota v novém století byla zaznamenána v roce 2004, kdy daňové příjmy byly 10,4 procent k HDP. Od tohoto roku ale měly rostoucí tendenci i v době Velké recese. Malý pokles nastal pouze v roce 2010 a zase začaly růst.

Opět klesat, ale ne výrazně, začaly ke konci Velké recese a ani po konci krize se nezačaly výrazně zvyšovat. Naopak v roce 2020, kdy začala Koronavirová recese, se daňové příjmy snížily na 10,5 procent HDP.

Můžeme tedy z grafu vyzpozorovat, že daňové příjmy mají kolísavý charakter. Významný nárůst nastal až po sjednocení a od té doby se daňové příjmy nacházejí výš než před sjednocením.

3. Vývoj inflace v Německu

Obrázek 8 Inflace v Německu (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

Před prvním ropným šokem činila inflace v Německu 7,6 procent. Během ropného šoku inflace klesla na 6,3 procent, ale v dalším roce opět stoupla. Nedostala se však na hodnotu, která byla před prvním ropným šokem.

Následovalo snížení inflace. Můžeme si všimnout, že cyklus připomíná písmeno U, protože od roku 1977 měla inflace vzestupnou tendenci.

Po druhém ropném šoku můžeme vidět, že inflace stále ještě rostla a její růst se zastavil až v roce 1980, kdy dosahovala 5,5 procent. Po tomhle roce následovalo klesání s občasným mírným výkyvem směrem nahoru, který přetrvával až do roku 1987, kdy následovala vzrůstající tendence vývoje inflace.

V roce 1990 inflace činila 3,4 procent a následující rok malinko poklesla. Následoval však velký skok nahoru, kdy se inflace v roce 1992 pohybovala kolem 5,3 procent.

Od roku 1993 se inflace zase snižovala a v roce 2000 se inflace dostala do záporných hodnot. V tomto roce inflace činila mínus 0,5 procent. Rok 2000 je ale jediným sledovaným rokem, kde k deflaci došlo.

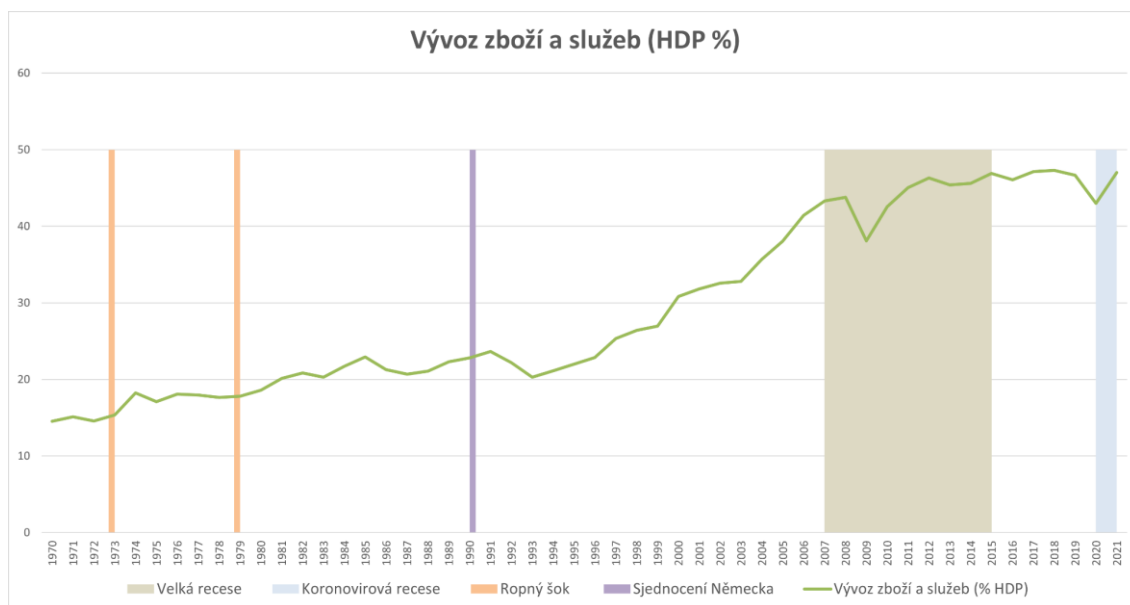
Po mírné deflaci nastala inflace, která byla 1,3 procent. Ta pak jen mírně klesla, a ještě před Velkou recesí klesla na 0,4 procenta.

V prvním roce finanční krize inflace činila 1,8 procent a následovaly roky, kdy inflace lítala nahoru a dolů. Pak od roku 2010 měla vzrůstající tendenci, která přetrvala do roku 2013. Od tohoto roku pak začala inflace zase klesat a v meziobdobí krizí měla inflace nejnižší hodnotu v roce 2016, kdy činila 1,3 procent.

Během Koronavirové recese začala inflace v Německu opět růst a k poslednímu sledovanému roku je inflace 3,1 procent.

Z grafu je jasné, že inflace má v Německu od 70. let klesající charakter a významný nárůst inflace byl zaznamenán po sjednocení Německa. Avšak v posledních sledovaných letech si nejde nevšimnout, že inflace se ubírá zase směrem nahoru.

4. Vývoj exportu zboží a služeb v Německu

Obrázek 9 Vývoz zboží a služeb Německa (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

Na počátku 70. let nemělo Německo, co se týče exportu, příliš dobré vyhlídky. Ale i po prvním ropném šoku má stoupající charakter. Tam taky zaznamenáváme první

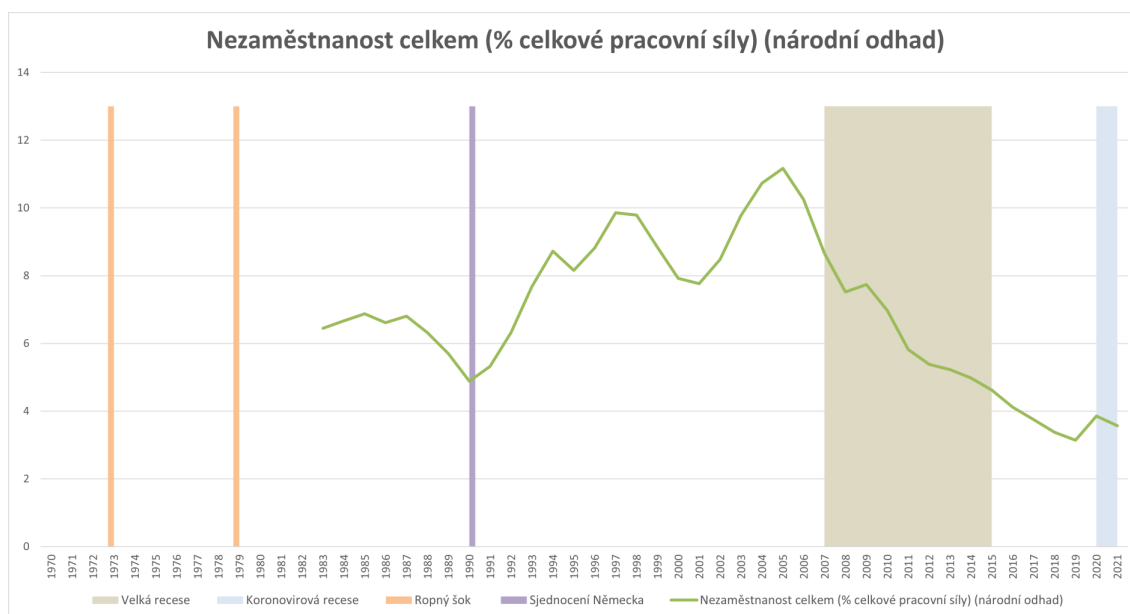
významný postup směrem nahoru, který nastal v roce 1974. Následoval mírný pokles, který byl ale jenom v jednom roce.

I po druhém ropném šoku má vývoz zboží a služeb mírný stoupající charakter. Vysoký export nastal v roce 1985, ale záhy klesl. Od roku 1987 zase export začal stoupat a jeho růst se zastavil až rok po sjednocení Německa.

Od roku 1993 export opět rostl nahoru, kdy se začala regulovat vysoká nezaměstnanost ve státě. Rostoucí charakter je udržovaný až do roku 2008, kdy byla celosvětová krize. V roce 2009 můžeme vidět prudký propad, který je zapříčiněný právě krizí. Export ale po tomhle roce začal růst a významný pokles nastal až v roce 2020, kdy svět zasáhla Koronavirová recese.

Celá linie má stoupající charakter. Německo se řadí mezi významné vývozce průmyslových výrobků, má na svém území několik automobilových továren.

5. Vývoj celkové nezaměstnanosti v Německu

Obrázek 10 Celková nezaměstnanost Německa (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

První údaj k nezaměstnanosti v Německu je z roku 1983, kdy činila 6,4 procent. V následujících letech jen mírně stoupala nebo klesala. Ale významný pokles nastal v roce 1990, kdy celková nezaměstnanost byla 4,9 procent. V dalších letech začala nezaměstnanost růst. Mnoho obyvatel se přemisťovalo do západního Německa, které pro ně působilo atraktivněji a obyvatelům na západě se dařilo lépe.

V devadesátých letech Německo začalo s nezaměstnaností bojovat pomocí různých opatření a v roce 1994 došlo k mírnému poklesu. Následoval ale další vzrůst, další pokles a zase vzrůst. Tento trend připomíná písmeno U.

Růst nezaměstnanosti se zastavil, a také dosáhl svého maxima ve sledovaném období, v roce 2005, kdy nezaměstnanost byla 11,2 procent. Od tohoto roku nezaměstnanost výrazně začala klesat až do roku 2009, kdy malinko vzrostla.

I když panovala Velká recese, nezaměstnanost v Německu nerostla, ale klesala. Pokles se zastavil v roce 2019, tedy rok před Koronavirovou recesí. V prvním roce této recese se výše nezaměstnanosti vyhoupla na 3,9 procent. V další roce opět klesla.

Můžeme tedy vyzorovat, že po sjednocení Německa měla nezaměstnanost rostoucí tendenci, která přetrvávala až do roku 2005. Od tohoto roku má nezaměstnanost výraznou klesající tendenci.

5.3 Ekonomická situace v České republice

Česká republika byla od roku 1948 součástí SSSR. V té době ještě Československo patřilo mezi nejvyspělejší ekonomiky SSSR. Ekonomika byla zaměřena především na těžký průmysl, hlavně zbrojní. Avšak docházelo k nevyhovující organizaci a to zapříčinilo, že konkurenceschopnost výrobků, které byly vyrobeny na území Československa, na světovém trhu klesala. (Česká národní banka, 2018)

V době socialismu byl nedostatek zboží, které bylo často i nekvalitní a mzdy byly nízké. Československo začalo být závislé na SSSR, které jim dodávalo suroviny a plánovalo veškerou výrobu. (Kašpar, 2018)

V 50. letech 20. století ekonomika Československa zaostávala za ostatními zeměmi. Vedl k tomu fakt, že ekonomika byla řízena centrálně. Jednu chvíli se diskutovalo o reformě tohoto systému, a dokonce se o změnu pokusili. Změny byly ale neúspěšné, a proto se hned na začátku 60. let vrátili k původnímu řízení. (Česká národní banka, 2018)

Do vedení podniků byli dosazováni lidé, kteří byli politicky „přijatelní“ a to znamenalo, že ne vždy byli tihle lidé na vybranou pozici dostatečně vzdělání. Tak vláda měla veškerou moc nad tím, co se bude vyrábět, z čeho a jak. (Kašpar, 2018)

Ekonomika Československa se dala rozdělit na dvě kategorie. První byla produktivní, kde převážel těžký průmysl a druhá kategorie byl spotřební, kde se řadil lehký průmysl anebo také služby. Toto rozdělení ale ještě upevňovalo závislost na SSSR, protože bylo hlavním dodavatelem výrobků a hlavním odběratelem vyprodukovaných surovin. (Kašpar, 2018)

Země byla zadlužená a černému trhu se dařilo. Vláda se snažila tento problém vyřešit měnovou reformou, která měla za cíl zničit černý trh a připravit o finanční prostředky občany, kteří byli movití. Ceny byly přepočítávány ve velkém nepoměru, a tak se stalo, že někteří občané během jediného dne přišlo o své veškeré našetřené peníze, což vedlo ke snížení životní úrovně všech obyvatel. (Kašpar, 2018)

V 70. letech se situace začala pomalu zlepšovat, protože se příjmy obyvatel začaly zvyšovat a začala růst i poptávka po spotřebě. (Kašpar, 2018)

V druhé polovině 70. let nastal druhý ropný šok, který měl dopad i na Československo. Ceny surovin vzrostly nahoru a s tím i energie na výrobu. Celkově byly náklady na výrobu vysoké, které byly spojeny s nízkou výkonností a konečné výrobky byly nekvalitní. (Kašpar, 2018)

Do 80. let Československo vstoupilo s finančními potíži a hrozila hospodářská krize. Zadlužení země bylo čím dál vyšší a došlo k poklesu národního důchodu. Vláda se opět tento problém snažila vyřešit změnami, které následně selhaly. První změna měla spočívat ve snížení výrobních nákladů a zároveň ke zvýšení kvality zboží. Druhá změna souvisela se mzdami. Byla stanovena základní mzda, ke které se pak přičítal výkon pracovníka. (Kašpar, 2018)

Po svrnutí režimu v roce 1991 nastala ekonomická reforma, která spočívala v tom, že Československo přešlo z centrálně řízené ekonomiky na ekonomiku tržní. Československá ekonomika se musela přeorientovat na západní trh. Nastaly změny, které pomohly ekonomice růst. První změna spočívala v cenové liberalizaci. Druhá změna byla v privatizace. Třetí změna umožňovala soukromé podnikání. Čtvrtá změna spočívala ve změně bankovního systému. Byl vytvořen dvoustupňový bankovní systém, kde v čele byla centrální banka. A pátá změna deregulovala zahraniční investice. (Musil, 2015)

V roce 1993 se Československo rozdělilo na Českou republiku a Slovenskou republiku a české ekonomice se začalo pomalu dařit. Do země začal přicházet i zahraniční kapitál, a to především v podobě přímých investic. (Česká národní banka, 2018)

V roce 1997 v České republice nastala měnová krize, která trvala až do roku 1999. Tahle krize byla následkem vnější nerovnováhy a způsobila zvyšující se nezaměstnanost.

Česká národní banka přikročila k cílové inflaci, aby měnová krize byla potlačena. (Musil, 2015)

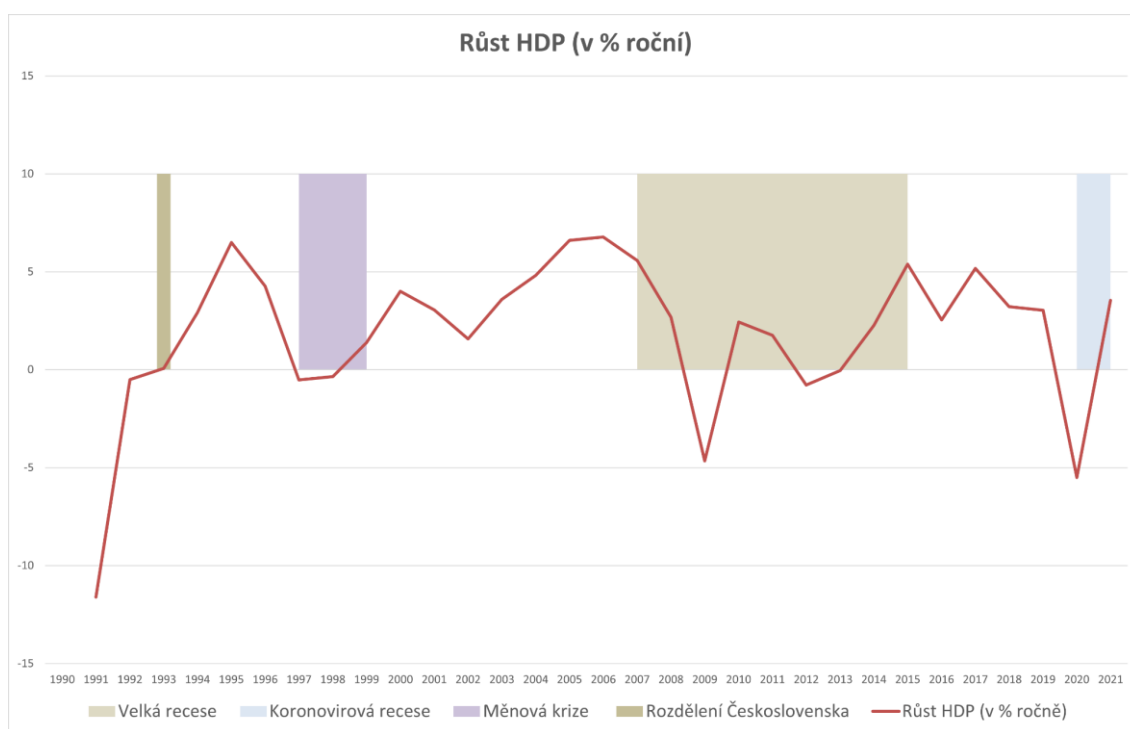
K 1. květnu roku 2004 Česká republika vstoupila do EU. To mělo, a stále má, pro Česko mnoho pozitivních vlivů. Díky své geografické poloze má dobré podmínky pro využívání vnitřního trhu. Také nastal vyšší příliv zahraničních investic a celková úroveň obyvatel se zvýšila. (Komínková, 2019)

Česko je stále čistým příjemcem, což znamená, že přijímá finanční prostředky z fondů EU na rozvoj svého území. (Komínková, 2019)

5.3.1 Vývojové grafy makroekonomických ukazatelů České republiky

Data, se kterými v této části bude pracovat, jsou od roku 1990. Je tak z důvodu, protože v roce 1989 došlo v Československu k revoluci a začalo být samostatným státem.

1. Vývoj ročního růstu HDP v České republice

Obrázek 11 Růst HDP ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

První údaj o růst HDP máme z roku 1991, kdy růst HDP činil minus 11,6 procent. V roce 1992, kdy byly zavedeny reformy, které měly vést k tržní ekonomice, vidíme velký růst HDP, který se vyšplhal na minus. 0,5 procent. Sice se stále růst HDP držel v záporných hodnotách, ale i přesto byl tento posun směrem nahoru významný.

V roce 1993 bylo Československo rozděleno na dva státy. Po rozdělení se růst HDP nezastavil, ale naopak rostl. V roce 1995 růst HDP dosahoval 6,5 procent, což bylo nejvíc od vzniku samostatného státu ČSSR i České republiky.

Už před vypuknutím měnové krize můžeme vidět klesající tendenci růstu HDP, kdy narazil na své dno v roce 1997. V tomto roce růst HDP dosahoval mínus 0,5 procent. V dalších letech se růst začal pomalu zvyšovat a na konci měnové krize dosahoval růst HDP 1,4 procent.

Významný pokles je zaznamenán v roce 2002, kdy růst HDP byl 1,6 procent. Opět se ale začal ubírat směrem nahoru.

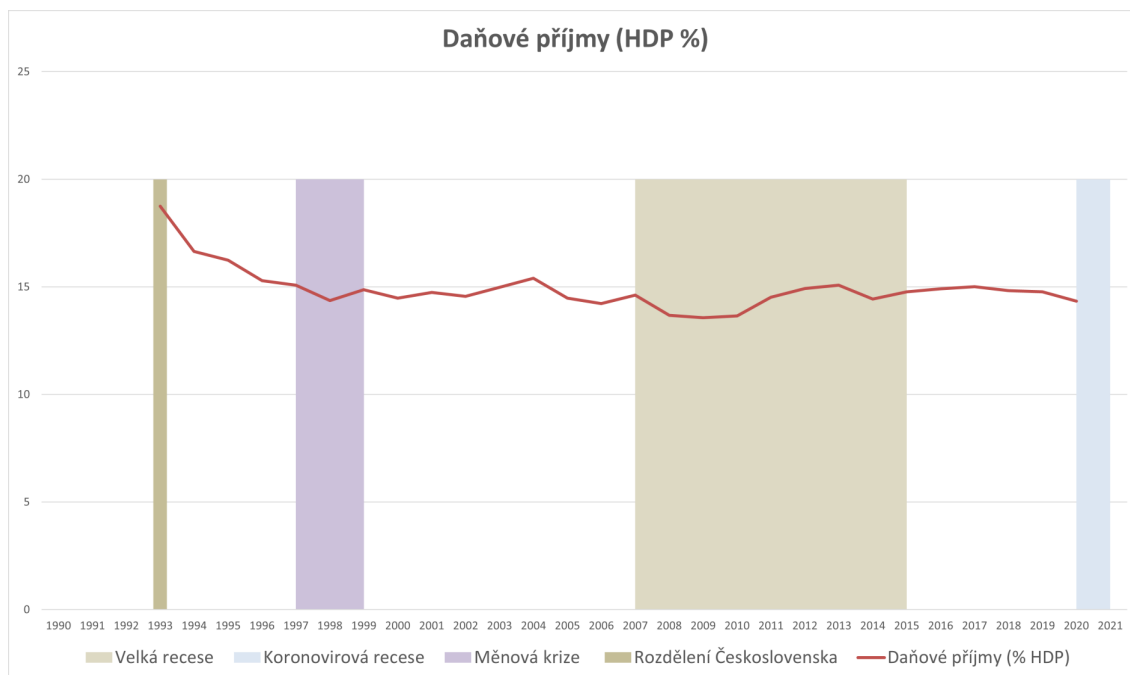
V roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do EU, byl růst HDP 4,8 procent. I dalších pár let po vstupu se růst HDP zvyšoval a klesat začal až po roce 2006. V roce 2007, kdy nastala Velká recese, se růst HDP pohyboval kolem 5,6 procent. V následujících letech měl růst HDP stále klesající tendenci a na nejnižší hodnotu, během Velké recese, se dostal v roce 2009, kdy dosahoval hodnot mínus 4,7 procent. V dalším roce se vyhoupl do kladných hodnot, ale v dalších letech růst HDP zase začal klesat. Až na konci Velké recese je zaznamenán velký nárůst HDP, kdy v roce 2015 růst HDP činil 5,4 procent.

Mezi obdobím Velké recese a Koronavirové recese můžeme vidět kolísání růstu HDP. Může nám toto kolísání připomínat písmeno V.

Na začátku Koronavirové recese se růst HDP snížil opět do záporných hodnot, přesněji na hodnotu mínus 5,5 procent. Vidíme ale, že v dalším roce se růst HDP zvýšil a v posledním sledovaném roku je růst HDP 3,5 procent.

Tvar cyklu často připomíná tvar písmena W. Když nastane jedna krize můžeme, o nějakou dobu později, očekávat další ekonomický propad. I když jako poslední sledovaný údaj je rostoucí, můžeme se stát, že v budoucích letech nastane další propad růstu HDP.

2. Vývoj daňových příjmů České republiky

Obrázek 12 Daňové příjmy ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

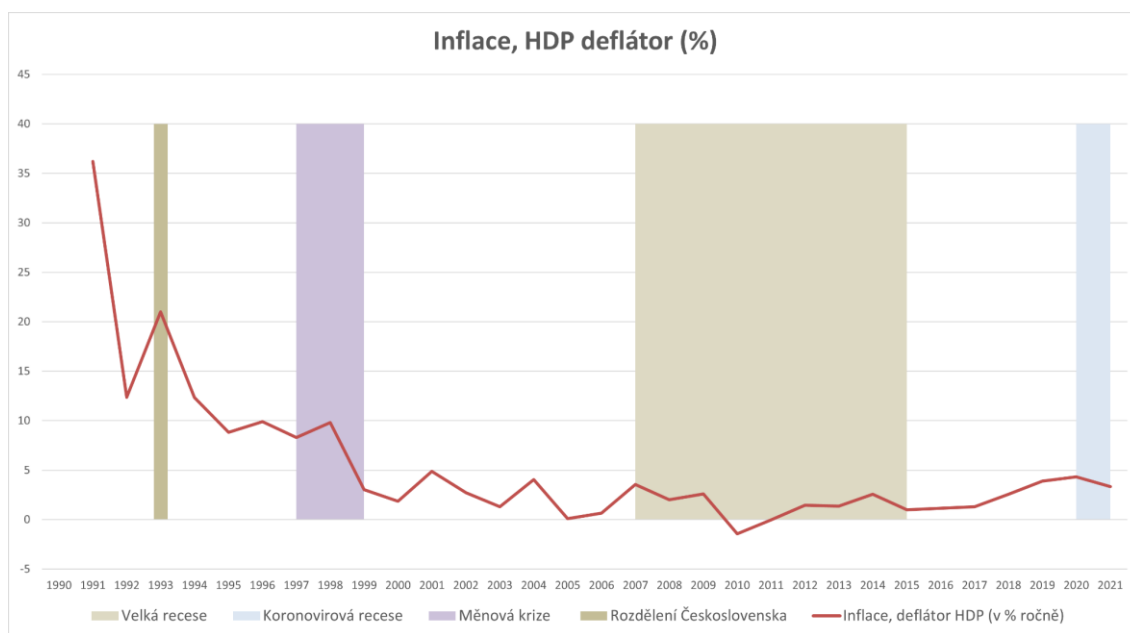
První údaj je z roku 1993. Je tomu tak, protože se Československo rozdělilo na dva státy, Českou republiku a Slovenskou republiku. Bylo potřeba udělat daňovou reformu. Následovalo ale snížení daňových příjmů.

Daňové příjmy mají v České republice klesající charakter a když už nastane k jejich růst, je minimální.

Větších poklesů si ale můžeme všimnout hlavně během krizí. Během Velké recese si můžeme všimnout, že se daňové příjmy nějakou dobu držely ve stejné rovině a pak malinko porostly, načež opět klesly.

Před Koronavirovou recesí začaly daňové příjmy výrazněji klesat a poslední záznam o daňových příjmech je z prvního roku Koronavirové krize, kdy činily 14,3 procent k HDP.

3. Vývoj inflace v České republice

Obrázek 13 Inflace v ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

Po osamostatnění ČSSR, v roce 1991, byla inflace 36,2 procent. Další rok se podařilo inflaci snížit na 21 procent. Než ale nastalo rozdělení Československa, inflace zase narostla a v roce 1993, tedy v roce rozdělení, byla inflace přes 21 procent. V tomto roce se mimo jiné rozdělovala měna na českou a slovenskou korunu, která také mohla mít vliv na vývoj inflace. Od rozdělení Československa šla výše inflace dolů s občasným malým nárůstem.

V roce 1997 začala v České republice měnová krize a ČNB sama cílila inflaci. Tam také můžeme vidět mírný nárůst, ale ke konci měnové krize už vidíme významný pokles, kdy v roce 1999 inflace činila 3,04 procent.

Před vstupem do EU jsou vidět výkyvy inflace, a ještě rok před vstupem byla inflace 1,3 procent. V roce 2004, v roce vstupu do EU, inflace vzrostla na 4,9 procent.

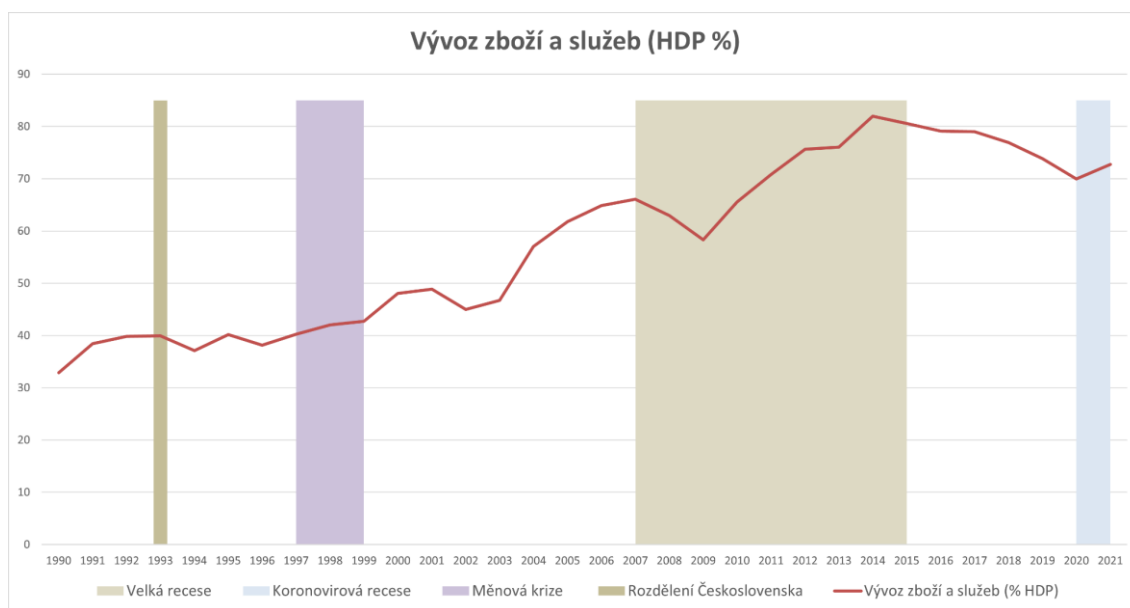
V dalších letech je vidět kolísavý vývoj inflace připomínající písmeno W. Vždy po snížení inflace následuje zvýšení inflace.

Do záporných hodnot se inflace dostala v roce 2010, tedy během Velké recese, kdy činila mínus 1,4 procent. V dalších letech inflace rostla a její růst se zastavil v roce 2014, kdy byla 2,6 procent. Pak nastal pokles inflace.

Inflace začala výrazněji růst před Koronavirovou recesí a v prvním roce krize činila 4,3 procent. V roce 2021 klesla na 3,3 procent.

V grafu již nejsou tyto data obsažena, ale od roku 2022 se inflace v České republice začala prudce zvyšovat a na konci roku 2022 činila přes 15 procent. (Český statistický úřad, 2023)

4. Vývoj exportu zboží a služeb v České republice

Obrázek 14 Vývoz zboží a služeb ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

V roce 1990 byl vývoz zboží a služeb nízký. Česká ekonomika se teprve začínala přeorientovat na tržní ekonomiku. I po rozdělení Československa jde vidět mírný propad. Ale následně jde vidět zvyšování.

Během měnové krize měla křivka mírný rostoucí charakter, a tudíž můžeme usoudit, že tahle krize neměla na vývoz velký vliv.

Do tvaru písmena U se křivka tvaruje po roce 2001, kdy se nízký vývoz drží pár let a pak následně začne stoupat.

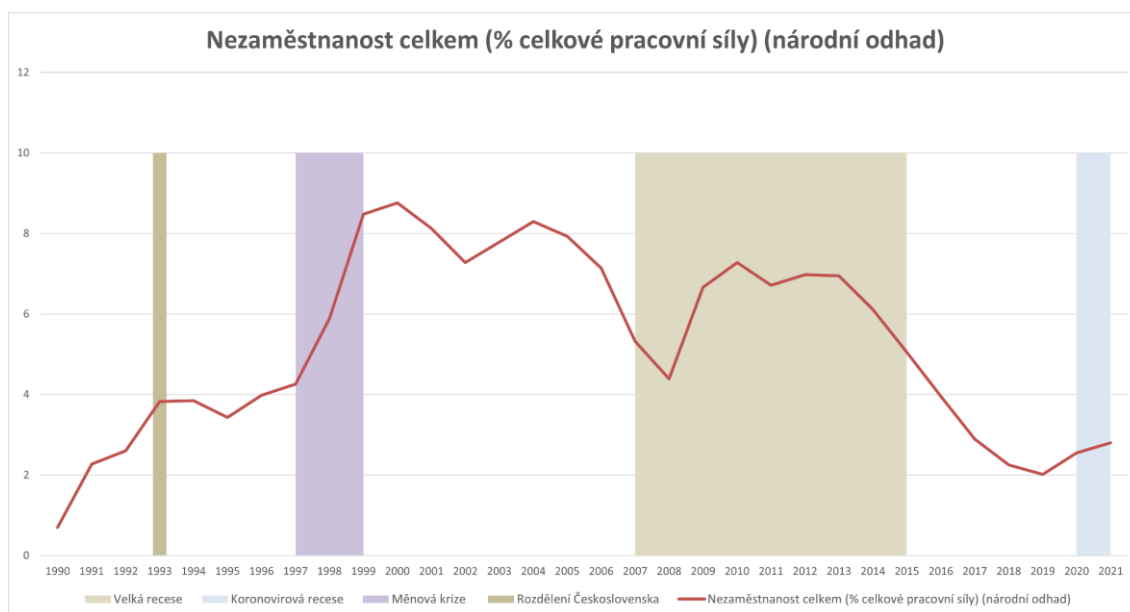
Významný pravidelný růst nastává po vstupu do EU, který se zastaví až během Velké recese. V roce 2005 byly ve městě Kolín dostavěny dvě automobilové továrny, které mohly mít vliv na zvyšující se export v dalších letech. (E15, 2018)

Největší propad je v roce 2009. Pak následuje opět růst, který je ještě vyšší než v předešlých letech. Velká recese Českou republiku neovlivnila natolik, aby vývoz zboží a služeb stagnoval.

Po Velké recesi začal vývoz klesat. Pravidelný pokles se zastavil až na začátku Koronavirové recese, kdy překvapivě začal opět stoupat nahoru.

Zpočátku měl vývoz rostoucí charakter, ale to se přehouplo před začátkem Koronavirové recese. Pak si ale můžeme povšimnout růstu a můžeme předpokládat, že vývoz bude mít zase rostoucí tendenci.

5. Vývoj celkové nezaměstnanosti v České republice

Obrázek 15 Celková nezaměstnanost ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)

S prvními daty, se kterými pracujeme, můžeme vidět, že na začátku 90. let byla nezaměstnanost velmi nízká. V roce 1990 činila pouhých 0,7 procent. Může to být následkem ještě předešlého režimu, kdy člověk, který nepracoval, šel do vězení.

Pak se ale nezaměstnanost začala výrazně zvyšovat a zhruba na stejném procentu nezaměstnaných zůstala po rozdělení Československa. V roce 1995 můžeme vidět, že se nezaměstnanost snížila z předešlých 3,8 procent na 3,4 procent.

Po roce 1995 nastal nárůst nezaměstnaných občanů a s měnovou krizí jich přibilo ještě víc. Na začátku měnové krize bylo procento nezaměstnaných na 4,3 a na konci krize, v roce 1999, bylo procento nezaměstnaných 8,5. Po skončení krize nastal ještě mírný nárůst.

Od roku 2000 se začal počet nezaměstnaných snižovat a v roce 2002 se snížil na 7,3 procent. V dalších letech ale začala nezaměstnanost opět stoupat, a tudíž se nám vytvořilo písmeno V, které se na počátku Velké recese zopakovalo.

Během Velké recese začala nezaměstnanost výrazně stoupat a snížení nastalo až ke konci této krize.

Snižování nezaměstnanosti pokračovalo až do roku 2019, kdy činila 2,02 procent. Ale se začínající další krizí se nezaměstnanost zase začala zvyšovat.

Jde jasně vidět, že zpočátku má nezaměstnanost v České republice stoupající charakter. Ke snižování došlo až před Velkou recesí, ale díky této krizi nezaměstnanost zase porostla. Nedostala se však do hodnot, které nabývaly na konci měnové krize. Po krizi má křivka klesající charakter s následným zvyšujícím se charakterem.

6 PODMÍNKY PRO EKONOMICKOU PROSPERITU

Aby se ekonomika mohla rozvíjet, měla by splňovat určité podmínky a snažit se zavést určitá opatření, která by k tomuto měla dopomoci.

Jako první podmínku můžeme uvést zdravý daňový systém. Je důležité, aby daně nebyly moc vysoké, ale aby nebyly ani moc nízké. Daňový systém by měl vytvořit příznivé prostředí pro malé a střední podniky, ale i pro velké. Měl by také být srozumitelný, přehledný, aby se mohlo předejít velké administrativní zátěži. Velká administrativní zátěž by mohla vést k tomu, že některé potencionální podnikatele odradí od podnikání.

Druhou podmínkou jsou zahraniční investice. Ty výrazně pomohly irské ekonomice k jejich růstu. Zahraniční investice jsou přílivem kapitálu do ekonomiky dané země a mohou snížit nezaměstnanost. Tomu samozřejmě může dopomoci i daňový systém, kdy se dostáváme zpátky k bodu jedna.

Třetí podmínka je vzdělanost a kvalifikace pracovníků. Lidé, kteří mají vysokou kvalifikaci a jsou vzdělaní v dané problematice, mají větší předpoklad být více inovativní. Vzdělávání se také týká lidí, kteří se potřebují dále vzdělávat v nových ekonomických a výrobních trendech. Doba se rychle vyvíjí a technologie postupují rychle dopředu. Lidé na pracovním trhu by neměli zaostávat a měli by umět pracovat s novými stroji. Vzdělaní lidé mohou být tak lákadlo například pro nové zahraniční investice. Nemělo by se ani zapomínat na fakt, že lidský kapitál se řadí mezi jeden z nejdůležitějších výrobních faktorů, na kterém stojí vývoj celé ekonomiky.

Čtvrtou podmínkou jsou inovace. Inovace jsou potřeba proto, aby mohla být zefektivněná výroba. Jsou také potřebné pro vývoj nových výrobků a technologií, které mohou následně vést k zefektivnění práce, jejímu zrychlení. Inovace může vést i k tomu, že se na trhu objeví nový výrobek, po kterém bude vysoká poptávka.

Pátou podmínkou můžeme uvést jednotnou měnu. V Evropské unii se zavedla společná měna, kterou ještě nemají všechny členské státy, včetně České republiky. To můžeme považovat za nevýhodu. Jednotná měna může být velké pozitivum v mezinárodním prostředí. Kurzovní rozdíl občas může být nevyhovující a pro podniky ztrátový.

Šestá podmínka je příznivé ekonomické prostředí pro podnikatele. Vláda by neměla zbytečně komplikovat podnikatelům vstup na obchodní trh. Podniky, které na trhu jsou, by měly být podporovány a měla by se snížit jejich administrativní zátěž.

Za sedmou podmínku můžeme uvést spolupráce a otevřenost mezi státy. Je to důležité pro mezinárodní obchod. Také se v každé zemi nacházejí jinak vzdělaní lidé a při spolupráci na výzkumech mohou těžit všechny státní ekonomiky, které byly do výzkumu zapojeny.

7 SHRNUTÍ PRAKTICKÉ ČÁSTI

Irsko má velkou výhodu ve své geografické poloze. Je hlavním spojníkem mezi Evropou a Spojenými státy. Díky svým nízkým daním pro právnické osoby, jej můžeme považovat takovým rájem pro zahraniční společnosti, které se do Irska přesídlují z USA. To však může mít i své nevýhody, protože díky tomu do státní poklady přibývá méně daňových příjmů.

Velké plus pro Irsko, po vstupu do EU, které je důležité pro dobrou konkurenceschopnost, vývoj a inovace, bylo, že mohlo začít financovat z prostředků EU vzdělávání zaměstnanců. Lidé byli orientováni hlavně na zemědělství a na nižší úroveň průmyslu, což pro nově příchozí firmy ze zahraničí nebylo příliš pozitivní a atraktivní. Ale naopak si uvědomovaly, že lidé se mohou přeškolit, což se taky stalo. Vzdělání a překvalifikace zaměstnanců vedla k tomu, že se z Irska stal stát, který začal být světová špička ve výrobě softwarových zařízení.

Pro americké společnosti byly náklady v Irsku minimální, protože veškeré své inovace a podobné náležitosti prováděly ve svém státě a v Irsku se pouze vyrábělo. A protože panoval, a stále ještě panuje, nízký daňový sazebník pro právnické osoby, tak po tom, co do EU v roce 2004 vstoupily další země, Irsko mělo obavy, že se zahraniční firmy přesunou do nových členských zemí EU, kde by pro ně byly ještě nižší náklady. To se naštěstí nestalo, a právě naopak si mnohé velké americké společnosti přesunula svá sídla na Irské území.

Pád „keltského tygra“ nastal na začátku Velké recese. Kámen úrazu byl realitní trh a následná bankovní krize. Irsko se totiž po prasknutí „dot-comové bubliny“ začalo soustředit na svůj vlastní trh a chtělo oslabit svou závislost na zahraničních investicích proudících z USA. Začalo se ve velké míře dařit developerům a obyvatelé země si začali brát hypoteční úvěry a stavět své vlastní domy. Po prasknutí realitní bubliny se ale celá země dostala do velké finanční krize, kde se nejdříve snažili svými vlastními prostředky zachránit bankovní sektor. Nedařilo se jim to, a proto požádali o pomoc Evropskou unii. Ta jim finanční prostředky poskytla.

Další rána pro irskou ekonomiku málem nastala, když se Velká Británie rozhodla vystoupit z EU, protože měli úzké obchodní vztahy. Naštěstí k tomu nedošlo, a dokonce se po Brexitu ekonomika začala ubírat do fáze expanze.

Německý hospodářský zázrak nastal po druhé světové válce a nenastal by bez pomoci západních zemí. Německo bylo v dezolátním stavu, kdy byly vybombardovaná města, továrny. Byly potřeba změny, aby se mohla německá ekonomika znovu nastartovat.

Prvním změnou byla měnová reforma, která ale podle některých zdrojů, byla zásluhou americké vlády. Ta měla tisknout bankovky na svém území a následně dovážet v utajení do Německa. I v Německu se na svém hospodářském zázraku podílely daně. Daňové sazby byly sniženy, byl zrušen přidělový systém, vláda se snažila podporovat a obnovit průmysl, který byl následkem vlády tak zdevastován.

Respektive průmysl fungoval, ale hlavně ten zbrojní. Jenže po konci druhé světové války již nebylo potřeba zbraně a jiné vojenské zboží vyrábět. Avšak probíhala válka na jiném území, a tudíž po zbrojním odvětví vzrostla poptávka a Německo toho využilo. Můžeme říct, že to byl jeden z impulzů pro nastartování německé ekonomiky.

Německo se začalo posléze orientovat i na jiný průmysl, a to ten automobilový. Po druhé světové válce si německá ekonomika nemohla moc vyskakovat a potřebovali šetřit kde se dá. Začala tedy vyrábět jeden druh auta, pouze jeden. Díky tomu mohli snížit náklady na svou výrobu, které se pak odrazily v ceně automobilu.

V druhé polovině 20. století se vývoj německé ekonomiky zpomalil. Vedlo k tomu například i to, že zvedlo výši sociální dávky, nastaly dva ropné šoky, které měly dopad na všechny ekonomiky v Evropě. A v neposlední řadě se na konci 20. století sjednotilo Německo, což pro západní Německo nemělo pozitivní důsledky. Mnoho obyvatel z východního Německa se začalo přemísťovat do západního, protože tam byly lepší podmínky pro život. Zvýšil se i počet nezaměstnaných osob a se všemi těmito problémy se muselo potýkat.

Po sjednocení opět v Německu došlo k několika reformám, které měly „donutit“ nezaměstnané lidi k tomu, aby si našli stálé zaměstnání.

Ve 21. století už se Německo řadí mezi nejvyspělejší země na světě. Na jejich území se nachází mnoho firem, které vyvážejí do celého světa.

Česká republika na tom ekonomicky není tak dobře, jako Irsko a Německo, což lze i vyzorovat z grafů, které byly popsány. Za velkou nevýhodu pro ekonomický rozvoj můžeme považovat to, že bylo ČR dlouho pod správou SSSR.

SSSR se snažilo hospodářský vývoj země koordinovat sám a nijak výrazně se nesnažil proniknout do západního světa. Česko se pod správou SSSR dostávalo z jedné ekonomické krize do druhé. Nastalo několik reforem, které však byly neúspěšné, výrobky, které byly vyrobeny, byly nekvalitní, byl nedostatek zboží, na které se stávaly fronty a kvetl černý trh.

Vše se změnilo až po roce 1990, kdy po Sametové revoluci nastalo osamostatnění od SSSR a ekonomika se konečně mohla přeorientovat na tržní, na západní ekonomiku.

Po rozdělení Československa začaly do České republiky plout investice, nastalo několik reforem, které měly pomoci nastartovat ekonomiku. Svým způsobem se to i povedlo.

Možná, kdyby Česká republika nebyla pod správou SSSR, tak by zažila hospodářský zázrak. Československá ekonomika po konci druhé světové války nebyla tak poznamenána jako německá ekonomika. Všechno se zhoršilo až s nástupem komunistického režimu. I v té době Československo patřilo mezi nejvyspělejší země mezi státy, které byly pod správou SSSR.

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývala analýzou hospodářských zázraků Irska a Německa a byla analyzovaná i ekonomická situace České republiky. Hlavním cílem bylo analyzovat tyto ekonomiky a nastolit doporučení pro budoucí ekonomickou prosperitu.

V teoretické části byla nastíněna problematika hospodářských cyklů, charakteristika a příčiny a také hospodářský růst. Praktická část byla zaměřena na analýzu ekonomických situací vybraných států a dat, které byly promítnuty do grafu v podobě makroekonomických ukazatelů, jako jsou HDP, inflace, nezaměstnanost a další.

Na základě analýz bylo zjištěno, že hospodářský zázrak Irska stojí na pilířích jako jsou nízké daně pro právnické osoby a zahraniční investice. U Německého hospodářského zázraku byly hlavními indikátory pro růst úzká spolupráce se západním světem, odpuštění od poválečných reparací, měnová reforma a investice do obnovení země. Na druhou stranu Česká republika žádný hospodářský zázrak nezažila. Za důvod můžeme uvést například závislost na SSSR, když bylo ještě tehdejší Československo pod jejich správou.

Byla navržena doporučení pro ekonomickou prosperitu, která by mohla napomoci k hospodářskému růstu. Z těchto doporučení vyplývá, že pokud by země chtěla ekonomicky prosperovat, měla by investovat do vzdělání, inovací, a především by měla mít přehledný a jednoduchý daňový systém.

Závěrem můžeme konstatovat, že k hospodářskému zázraku je potřeba si pomoci, ať už spoluprací s jinými zeměmi, nebo pomocí lákání zahraničních investorů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Brexit negativně zasáhne irskou ekonomiku, 2017. *FXstreet.cz* [online]. Copyright © 2009–2023 FXstreet.cz, 12.05.2017 [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.fxstreet.cz/brexit-negativne-zasahne-irskou-ekonomiku.html>

Ekonomický vývoj na území České republiky, 2018. *Česká národní banka* [online]. Copyright © Česká národní banka, 2018 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/prurezova_temata_menova_politika/1_ekonomicky_vyvoj_na_uzemi_ceske_republiky.html

Impact of EU membership for Ireland, 2023. *European Commission* [online]. European Commission, 2023 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: https://ireland.representation.ec.europa.eu/about-us/benefits-eu-membership-ireland_en

Irsko neboli smaragdový ostrov, 2023. *Novinky.cz* [online]. Copyright © 2003-2023 Borgis a.s., Copyright © 2019-2023 Seznam.cz, Copyright © ČTK, DPA, Reuters, 2023 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/tag/irsko-4933>

Irsko: Skoky Keltského tygra, 2013. *100+1* [online]. © Extra Publishing, s. r. o. 2007-2011, 13.09.2013 [cit. 2023-05-03]. ISSN 1804-9907. Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/irsko-skoky-keltskeho-tygra>

JUREČKA, Václav a kolektiv, 2017. *Makroekonomie 3., aktualizované a rozšířené vydání*. 3. Praha: Grada Publishing, 368 s. ISBN 978-80-271-0251-8.

KAŠPAR, Mirko, 2018. Krizi měla ekonomika v socialistickém Československu jen jednu. Trvala ale čtyřicet let. *Česká televize* [online]. Praha: © Česká televize 1996-2021, 17. 9. 2018 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/ekonomika/2593972-krizi-mela-ekonomika-v-socialistickem-ceskoslovensku-jen-jednu-trvala-ale-ctyricet>

KIRBY, Peadar, 2010. *Celtic tiger in collapse: explaining the weaknesses of the Irish model*. 2. New York: Palgrave Macmillan, 304 s. ISBN 978-0-230-23744-5.

KOMÍNKOVÁ, Magda, 2019. 15 let ČR v EU: Co nám EU přinesla?. *Euroskop.cz* [online]. Copyright © 2005-2022 Úřad vlády České republiky, 15.5.2019 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/2019/05/15/15-let-cr-v-eu-co-nam-eu-prinesla/>

KRPEC, Oldřich a Vladan HODULÁK, 2012. *Evropa ve světové ekonomice: Historická perspektiva*. Brno: Masarykova univerzita, 414 s. ISBN 978-80-210-6146-0.

LIPOVSKÁ, Hana, 2017. *Moderní ekonomie: Jednoduše o všem, co byste měli vědět*. Praha: Grada Publishing, 296 s. ISBN 978-80-271-0120-7.

Metodika zahraničního obchodu se zbožím: princip změny vlastnictví, 2022. *Český statistický úřad* [online]. 08.11.2022 [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/1-vzonu_m

MIERZEJEWSKI, Alfred C, 2014. *Ludwig Erhard: A Biography*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press, 296 s. ISBN 9781469621395.

MUSIL, Petr, 2015. Česko z roku 1989: Kam se ekonomicky posunulo?. *Ekonomický deník* [online]. Praha: MediaNetwork, 17.11.2015 [cit. 2023-05-12]. Dostupné z: <https://ekonomickydenik.cz/cesko-z-roku-1989-kam-se-ekonomicky-posunulo/>

Německo, 2023. *Novinky.cz* [online]. Copyright © 2003-2023 Borgis a.s., Copyright © 2019-2023 Seznam.cz, Copyright © ČTK, DPA, Reuters, 2023 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/tag/nemecko-7006>

Německý hospodářský zázrak (I. díl), 2015. *Britské listy* [online]. Copyright © 1996-2023 Občanské sdružení Britské listy, 7. 5. 2015 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <https://blisty.cz/art/77324-nemecky-hospodarsky-zazrak-i-dil.html>

Německý hospodářský zázrak (II. díl), 2015. *Britské listy* [online]. Copyright © 1996-2023 Občanské sdružení Britské listy, 10. 5. 2015 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <https://blisty.cz/art/77358-nemecky-hospodarsky-zazrak-ii-dil.html>

Německý hospodářský zázrak (III. díl), 2015. *Britské listy* [online]. Copyright © 1996-2023 Občanské sdružení Britské listy, 14. 5. 2015 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <https://blisty.cz/art/77413-nemecky-hospodarsky-zazrak-iii-dil.html>

Německý hospodářský zázrak, 2023. *Define Business Terms* [online]. © 2023 Define Business Terms, 2023 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <https://www.definebusinessterms.com/cs/nemecky-hospodarsky-zazrak/>

NOVOTNÝ, Lukáš, 2014. *Spolková republika Německo*. Praha: Libri, 183 s. ISBN 978-80-7277-520-0.

O České republice, 2023. *Pražský hrad* [online]. Praha: © 2023 Pražský hrad, 2023 [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/ceska-republika/o-ceske-republice>

Ó GRÁDA, Cormac a Kevin HJORTSHØJ O'ROURKE, 2022. The Irish economy during the century after partition. *The Economic History Review*. 2. (75), 336–370. ISSN 0013-0117. Dostupné také z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ehr.13106>

POŠTA, Vít, 2018. *Makroekonomická analýza na příkladu české ekonomiky*. 1. Praha: C. H. Beck, 395 s. ISBN 9788074007200.

Před třiceti lety se Německo opět stalo jedním státem. Některé propasti však dodnes nezmizely, 2020. *Česká televize* [online]. © Česká televize 1996-2021, 3. 10. 2020 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3196719-pred-triceti-lety-se-nemecko-opet-stalo-jednim-statem-nektere-propasti-vsak-dodnes>

Příjmy a výdaje státního rozpočtu, 2019. *Finance.cz* [online]. Copyright 2017 Mladá fronta, 2019 [cit. 2023-05-13]. Dostupné z: <https://www.finance.cz/makrodata-eu/statni-rozpocet/statistiky/prijmy-vydaje/>

Reforma centrálního řízení a zvýšení role SBČS, 2018. *Česká národní banka* [online]. Copyright © Česká národní banka, 2018 [cit. 2023-05-10]. Dostupné z: https://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/5_menova_politika_v_podrucu_direktivnih_o_planovani/2_reformy_centralniho_rizeni_a_zvyseni_role_sbcs/

SCHULZOVÁ, Helena, 2023. Mittelstand – motor německé ekonomiky se musí digitalizovat. *Velvyslanectví České republiky v Berlíně* [online]. MZV ČR, 03.04.2023 [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/berlin/cz/obchod_a_ekonomika/aktuality/mittelstand_motor_nemecke_ekonomiky_se.html

ŠLOSARČÍK, Ivo, 2016. *Irsko a krize: Politika a ekonomika Irské republiky v letech 2008-2014 a jejich evropské souvislosti*. [online]. Karolinum, 138 s. [cit. 2023-05-07]. ISBN 978-80-246-3151-6. Dostupné z: <https://www.bookport.cz/kniha/irsko-a-krize-5638/>

The Average Industrial Wage and the Irish Economy, 2023. *Central Statistics Office* [online]. Ireland: Central Statistics Office, 2023 [cit. 2023-05-08]. Dostupné z: <https://www.cso.ie/en/releasesandpublications/ep/p-hes/hes2015/aiw/>

VENCL, Jiří, 2022. Co je to dotcom bublina? Jak vznikla a jak se z ní ponaučit?. *Finex.cz* [online]. Copyright © 2014-2023 Finex.cz, 4. 4. 2022 [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://finex.cz/co-je-to-dotcom-bublina/>

ŽELEZNÝ, Vojtěch, 2012. Proč je ekonomika Německa úspěšná?. *Měšec.cz* [online]. Copyright © 1997-2023 Internet Info, 21. 11. 2012 [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.mesec.cz/clanky/proc-je-ekonomika-nemecka-uspesna/>

Továrna na 500 aut denně. V kolínské TPCA spustili výrobu modernizovaných modelů, 2018. *E15* [online]. © 2001-2023 Copyright CZECH NEWS CENTER a.s, 7.5.2018 [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/tovarna-na-500-aut-denne-v-kolinske-tpca-spustili-vyrobu-modernizovanych-modelu-1346366>.

URBAN, Jan, 2015. *Teorie národního hospodářství: 4., aktualizované vydání*. 4. Praha: Wolters Kluwer, 480 s. ISBN 978-80-7478-724-9.

Irsko, 2020. *Aktuálně.cz* [online]. Atlas.cz 1999-2023 © Economica, 20. 5. 2020 [cit. 2023-05-02]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/geografie/staty-amesta/irsko/r~5f6fba38f5b111e582180025900fea04/>

Co je to NATO? [online], 2023. 2023 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: https://www.nato.int/nato-welcome/index_cz.html

Německo, 2023. *Evropská unie* [online]. 2023 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/country-profiles/germany_cs

Hospodářství ČR, 2023. *Edisco* [online]. 2023 [cit. 2023-05-03]. Dostupné z: <https://edisco.cz/zemepis/hospodarstvi-cr.php>

Irská ekonomika vzrostla o 7,7 procenta, 2014. *FXstreet.cz* [online]. Copyright 2009-2023 © FXstreet.cz, 19.09.2014 [cit. 2023-05-11]. Dostupné z: <https://www.fxstreet.cz/irska-ekonomika-vzrostla-o-77-procenta.html>

Průměrná roční míra inflace v ČR v roce 2022 byla 15,1 %, 2023. Česká statistický úřad [online]. 12.05.2023 [cit. 2023-05-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/x/prumerna-rocni-mira-inflace-v-cr-v-roce-2022-byla-151->

G7, 2023. *Evropská komise* [online]. Evropská komise, 2023 [cit. 2023-04-20]. Dostupné z: https://agriculture.ec.europa.eu/international/international-cooperation/international-organisations/g7_cs

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR Česká republika

ČSSR Československá socialistická republika

EHS Evropské hospodářské společenství

EU Evropská unie

HDP hrubý domácí produkt

HNP hrubý národní produkt

NATO Severoatlantická aliance

OECD Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OSN Organizace spojených národů

SSSR Svaz sovětské socialistické republiky

USA Spojené státy americké

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Růst HDP Irska (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data).....	32
Obrázek 2 Daňové příjmy Irska (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data).....	34
Obrázek 3 Inflace v Irsku (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open.....	36
Obrázek 4 Vývoz zboží a služeb Irska (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)	37
Obrázek 5 Celková nezaměstnanost Irska (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)	38
Obrázek 6 Růst HDP Německa (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data).....	42
Obrázek 7 Daňové příjmy Německa (zdroj: vlastní zpracování na základě dat World Bank Open Data).....	44
Obrázek 8 Inflace v Německu (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data).....	45
Obrázek 9 Vývoz zboží a služeb Německa (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)	46
Obrázek 10 Celková nezaměstnanost Německa (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data)	47
Obrázek 11 Růst HDP ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data).....	50
Obrázek 12 Daňové příjmy ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data).....	52
Obrázek 13 Inflace v ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data).....	53
Obrázek 14 Vývoz zboží a služeb ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data).....	54

Obrázek 15 Celková nezaměstnanost ČR (zdroj: vlastní zpracování na základě dat z World Bank Open Data) 55

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Vývoj ročního růstu HDP Irska

Příloha P II: Vývoj daňových příjmů Irska

Příloha P III: Vývoj inflace v Irsku

Příloha P IV: Vývoj exportu zboží a služeb v Irsku

Příloha P V: Vývoj celkové nezaměstnanosti v Irsku

Příloha P VI: Vývoj ročního růst HDP Německa

Příloha P VII: Vývoj daňových příjmů Německa

Příloha P VIII: Vývoj inflace v Německu

Příloha P IX: Vývoj exportu zboží a služeb v Německu

Příloha P X: Vývoj celkové nezaměstnanosti v Německu

Příloha P XI: Vývoj ročního růst HDP ČR

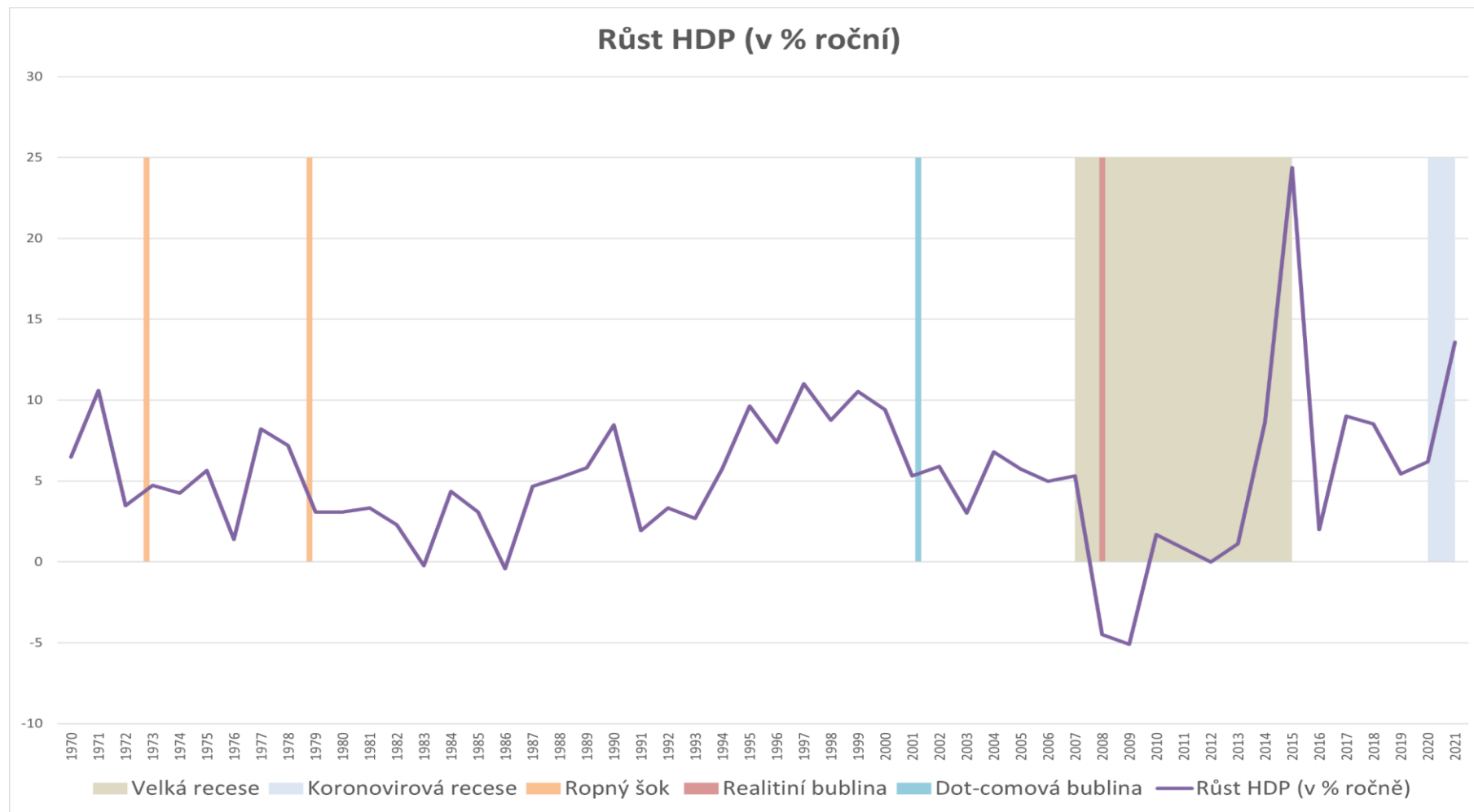
Příloha P XII: Vývoj daňových příjmů ČR

Příloha P XIII: Vývoj inflace v ČR

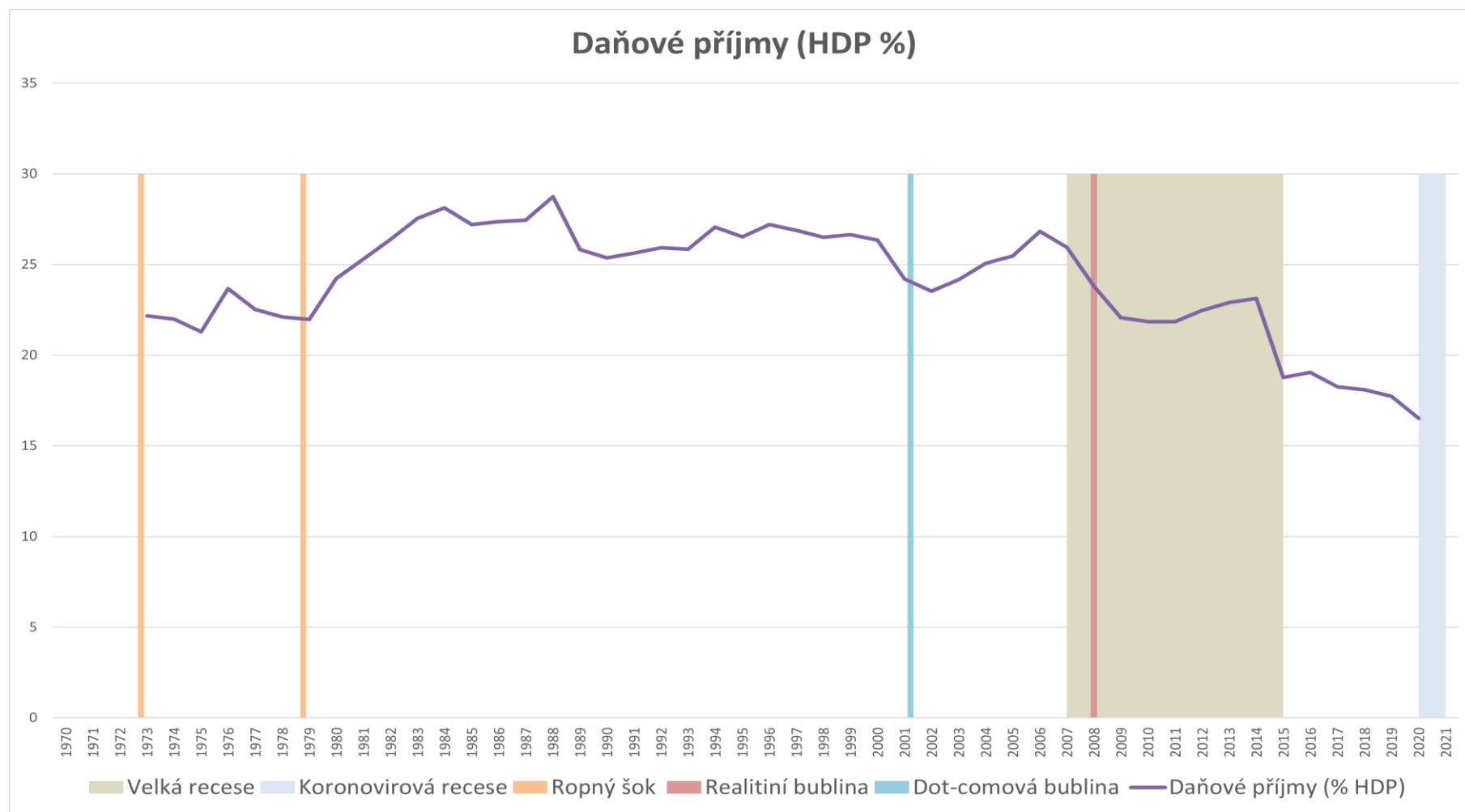
Příloha P XIV: Vývoj exportu zboží a služeb v ČR

Příloha P XV: Vývoj celkové nezaměstnanosti v ČR

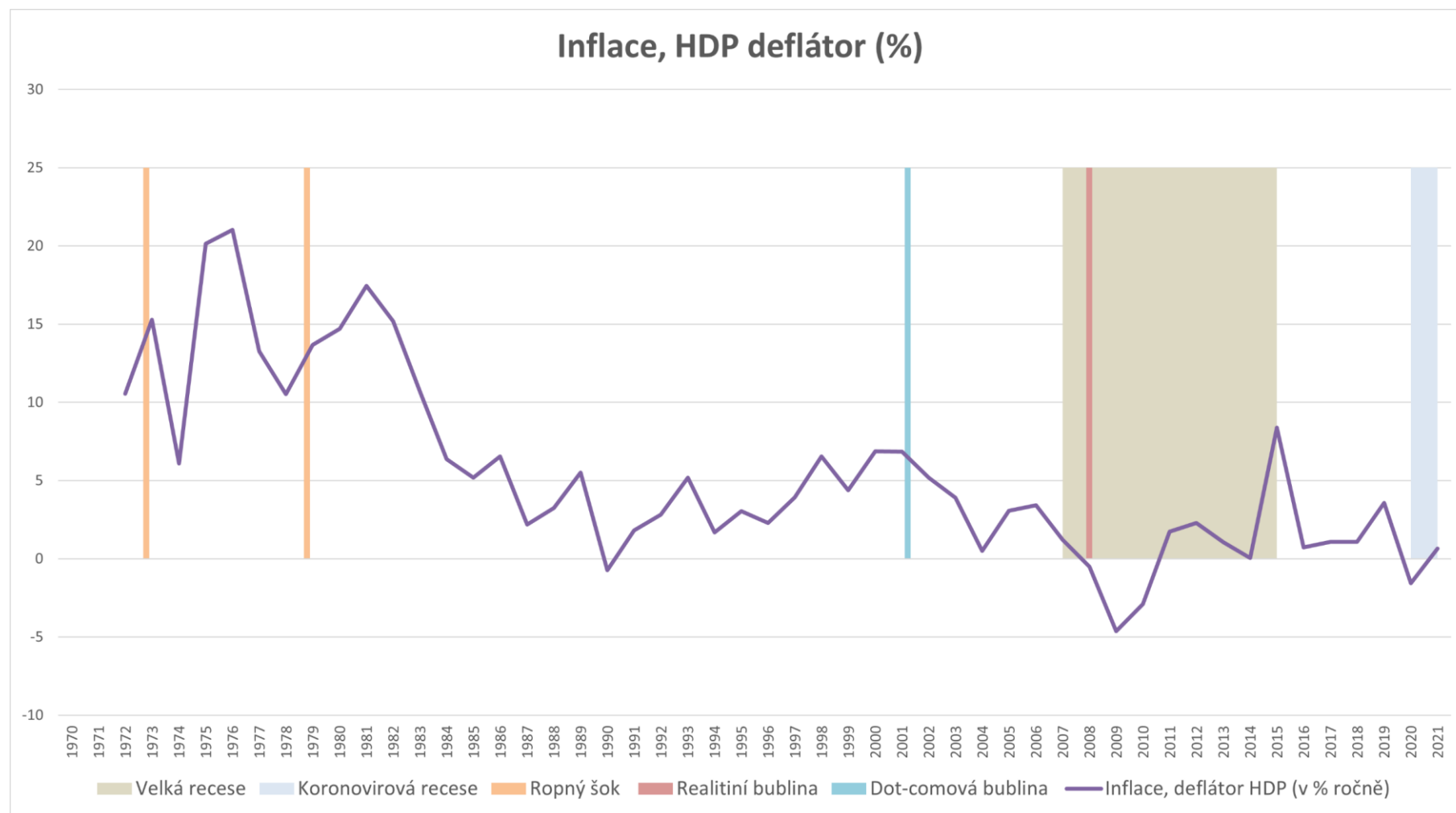
PŘÍLOHA P I: VÝVOJ ROČNÍHO RŮSTU HDP IRSKA

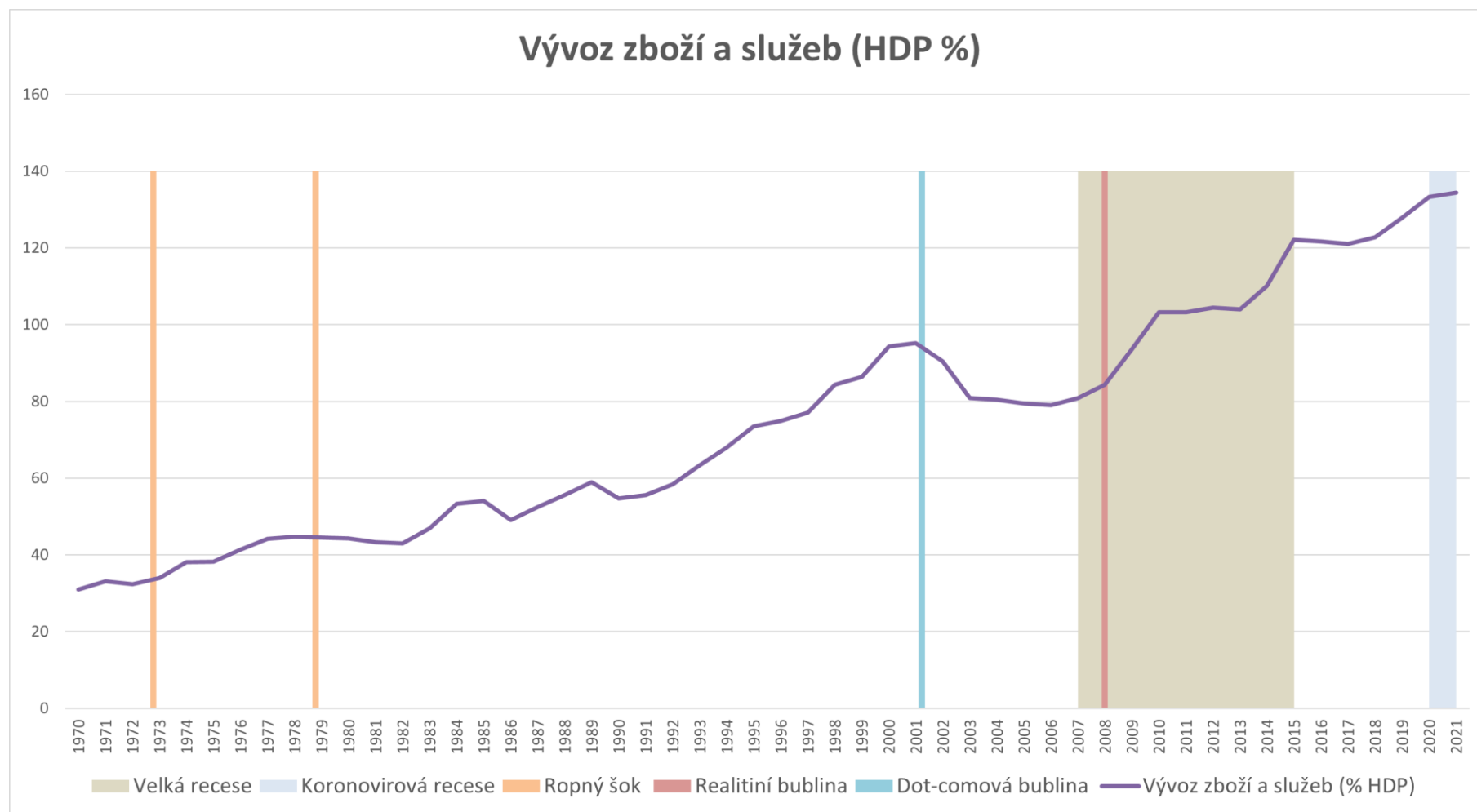
PŘÍLOHA P II: VÝVOJ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ IRSKA

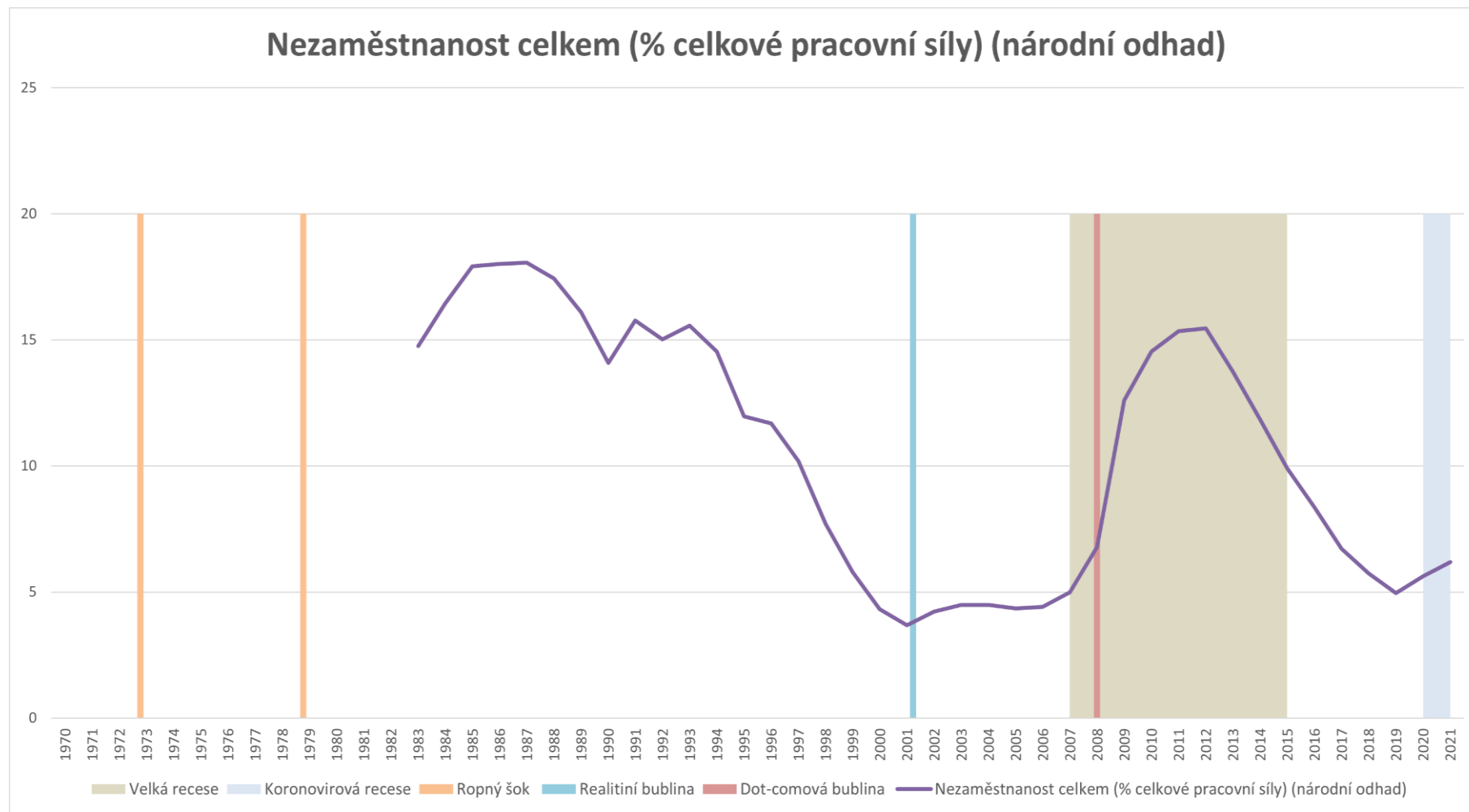
PŘÍLOHA P III: VÝVOJ INFLACE V IRSKU

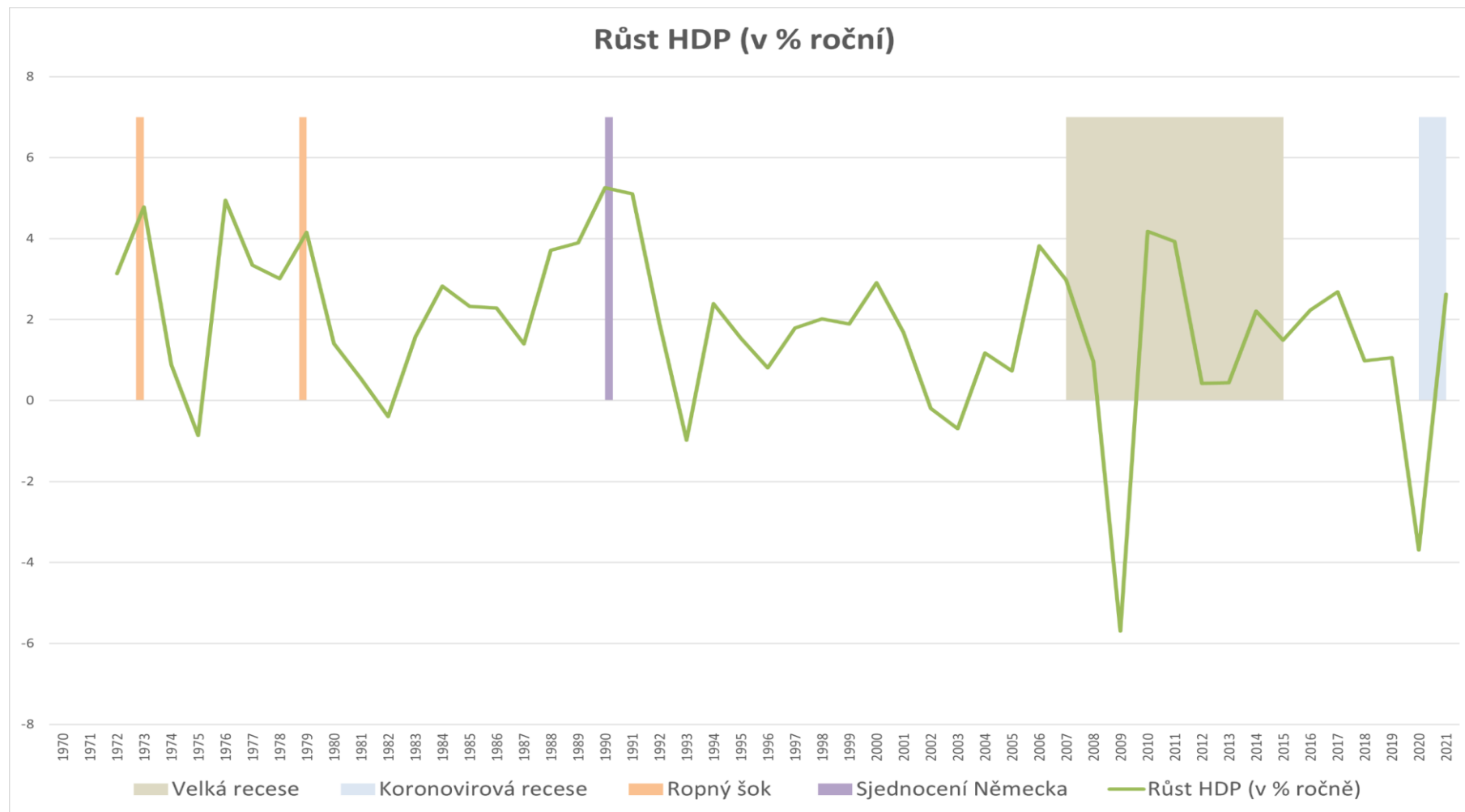
PŘÍLOHA P IV: VÝVOJ EXPORTU ZBOŽÍ A SLUŽEB V IRSKU

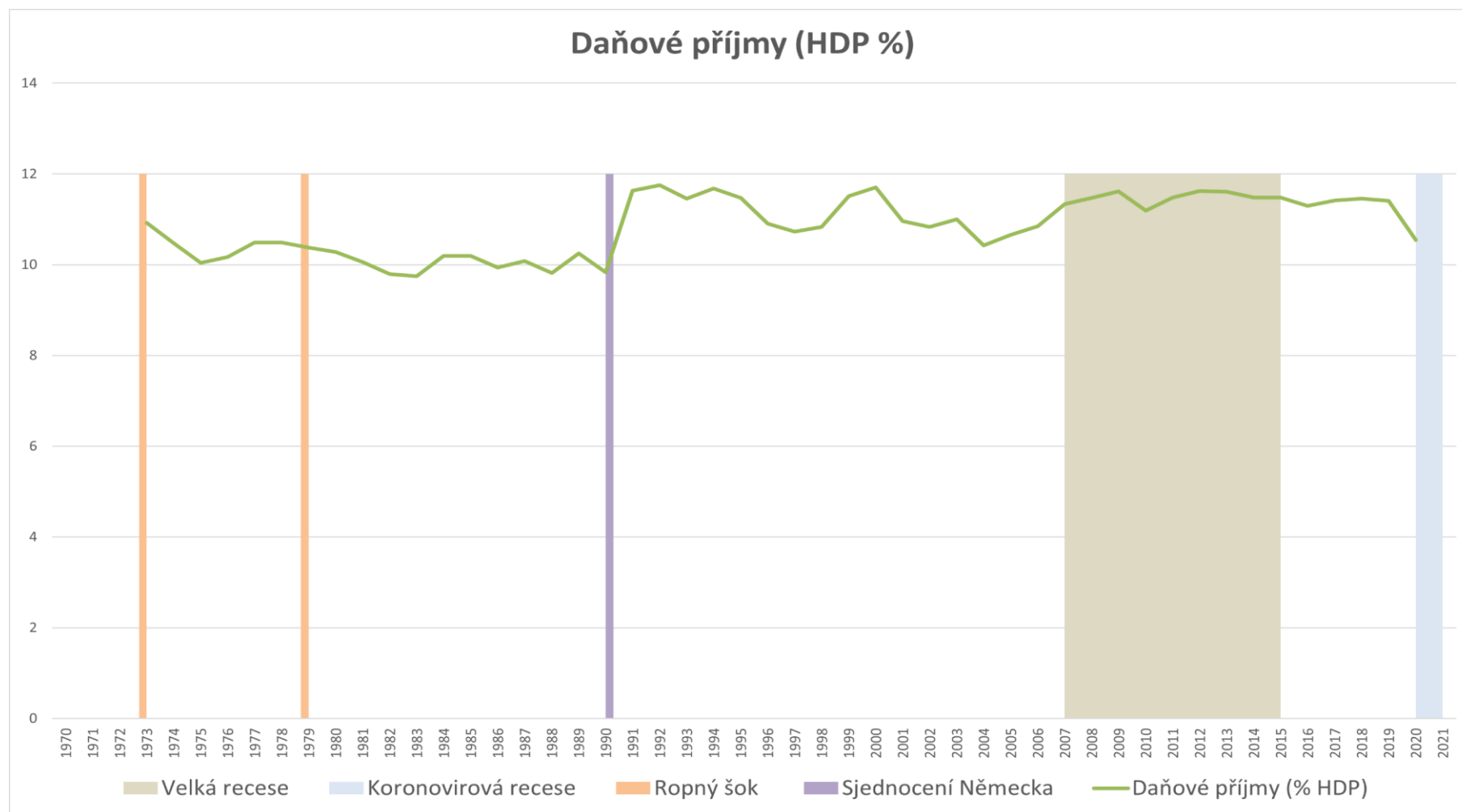
PŘÍLOHA P V: VÝVOJ CELKOVÉ NEZAMĚSTNANOSTI V IRSKU

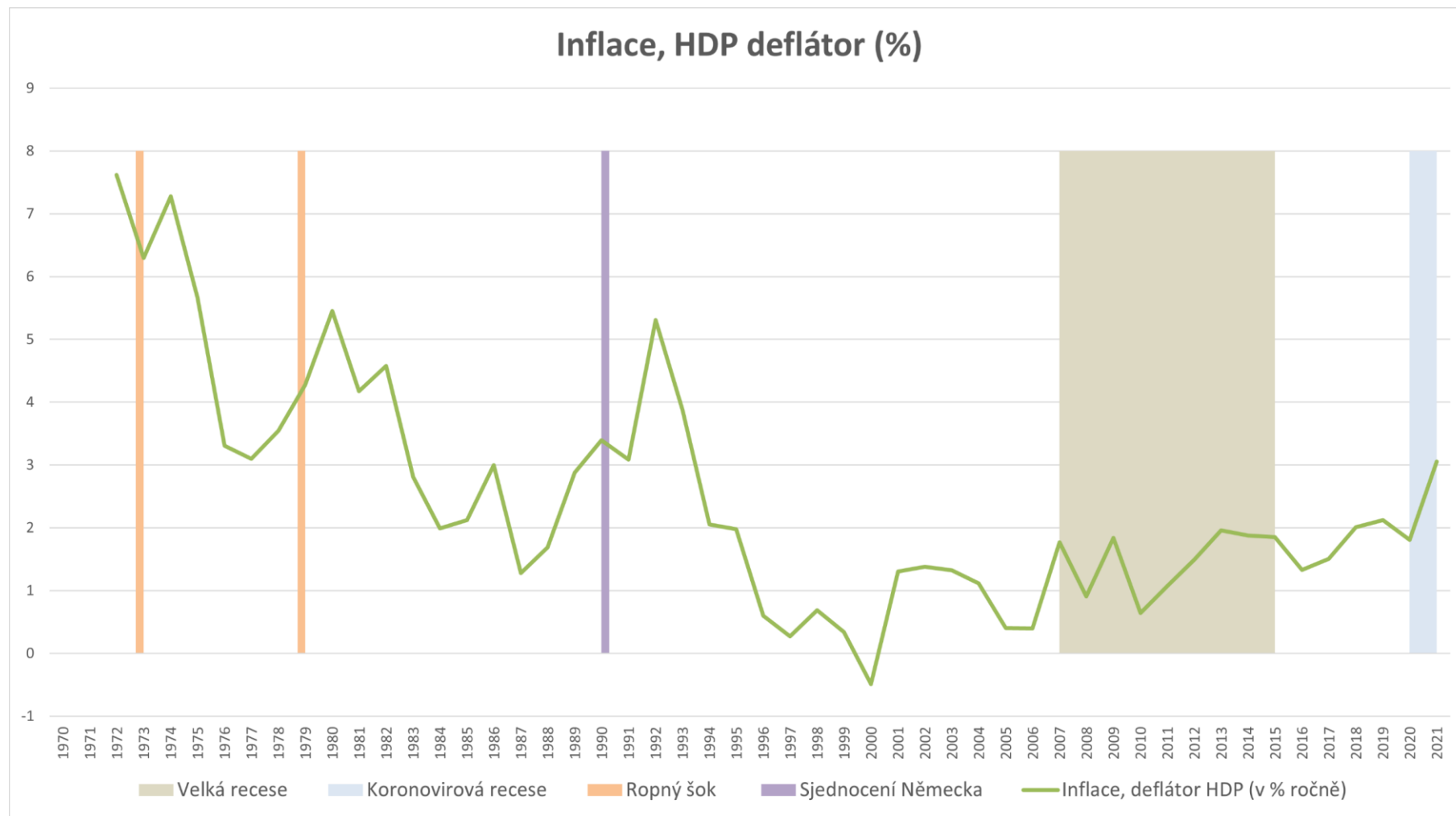
PŘÍLOHA P VI: VÝVOJ ROČNÍHO RŮSTU HDP NĚMECKA

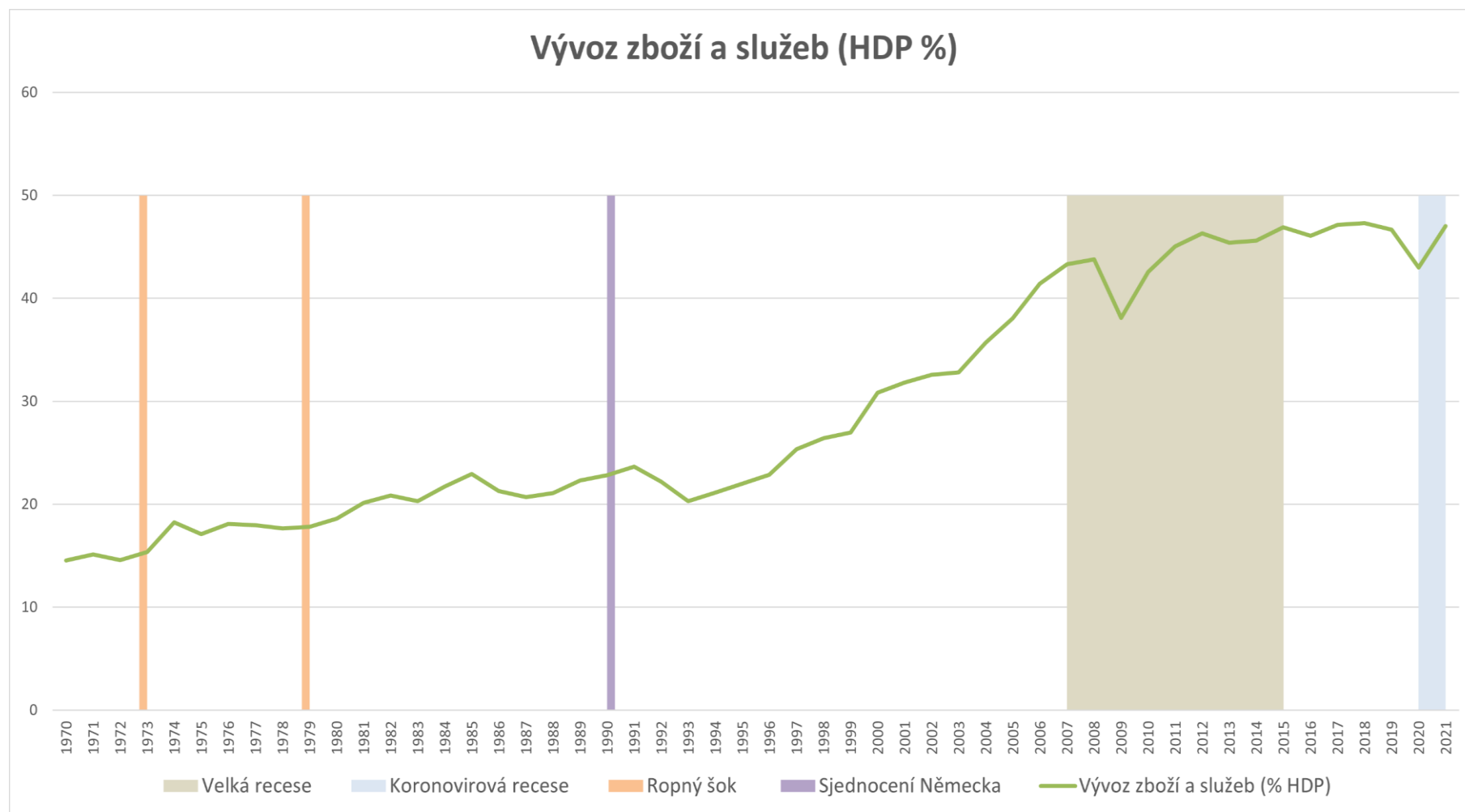
PŘÍLOHA P VII: VÝVOJ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ NĚMECKA

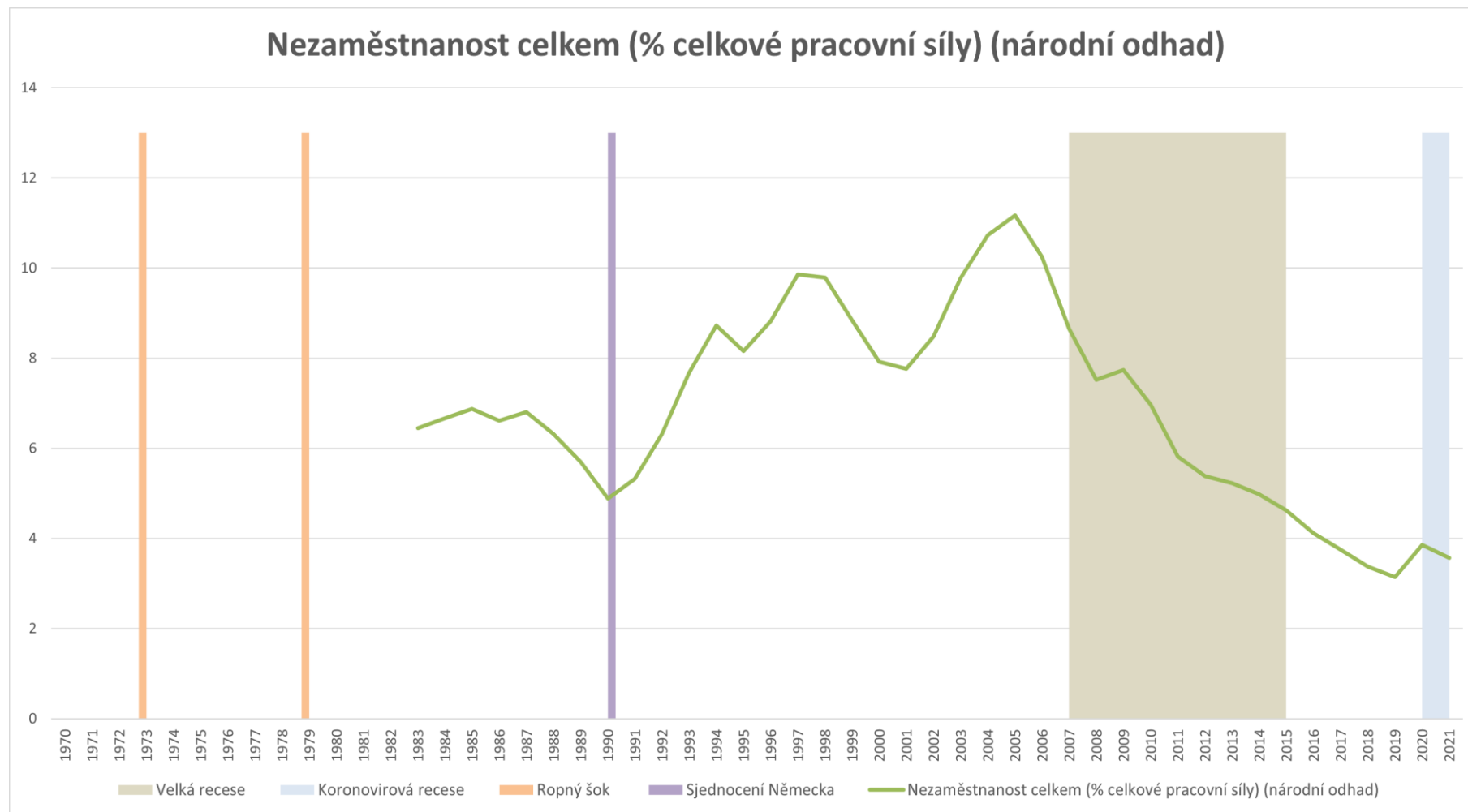
PŘÍLOHA P VIII: VÝVOJ INFLACE V NĚMECKU

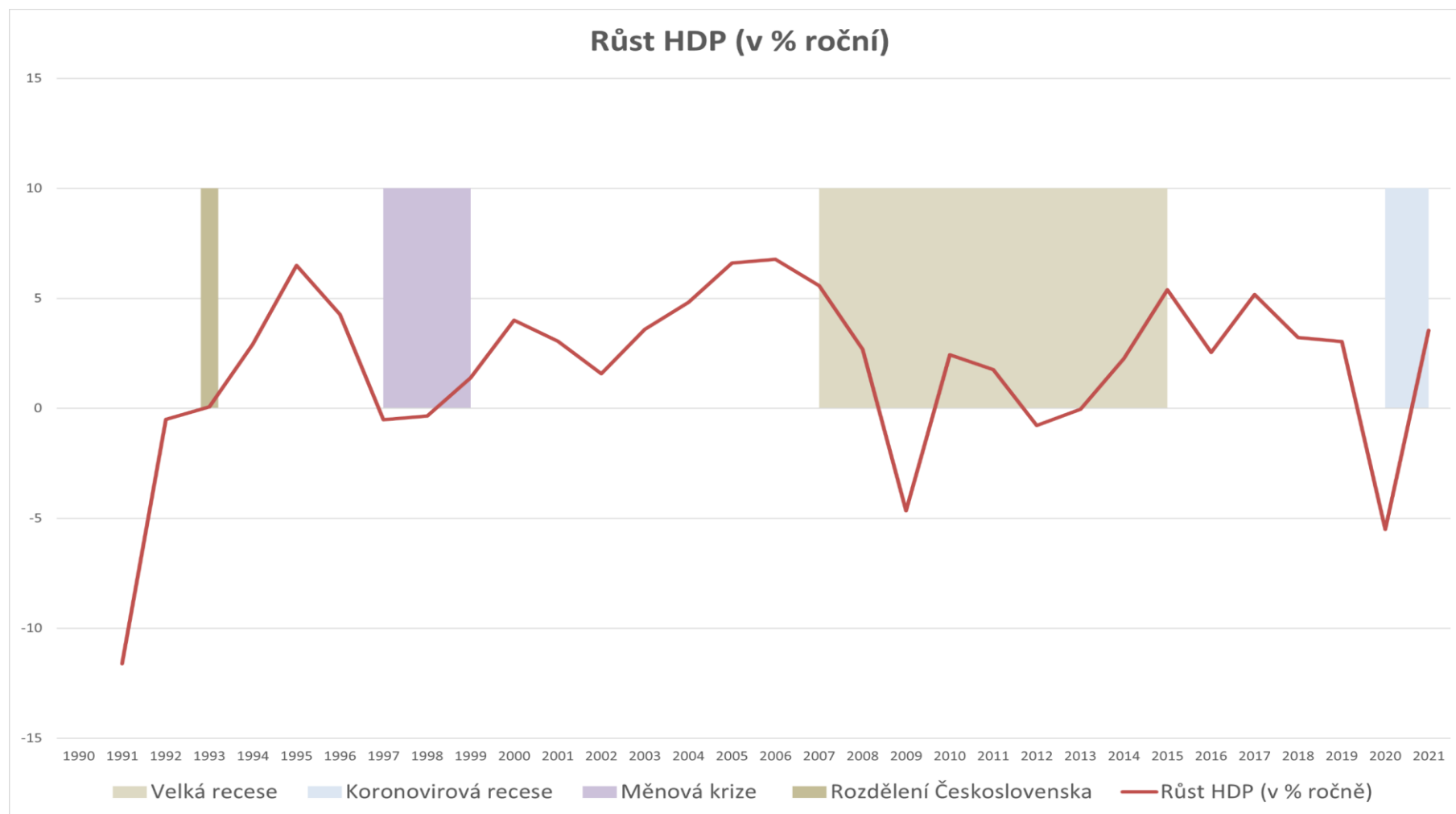
PŘÍLOHA P IX: VÝVOJ EXPORTU ZBOŽÍ A SLUŽEB V NĚMECKU

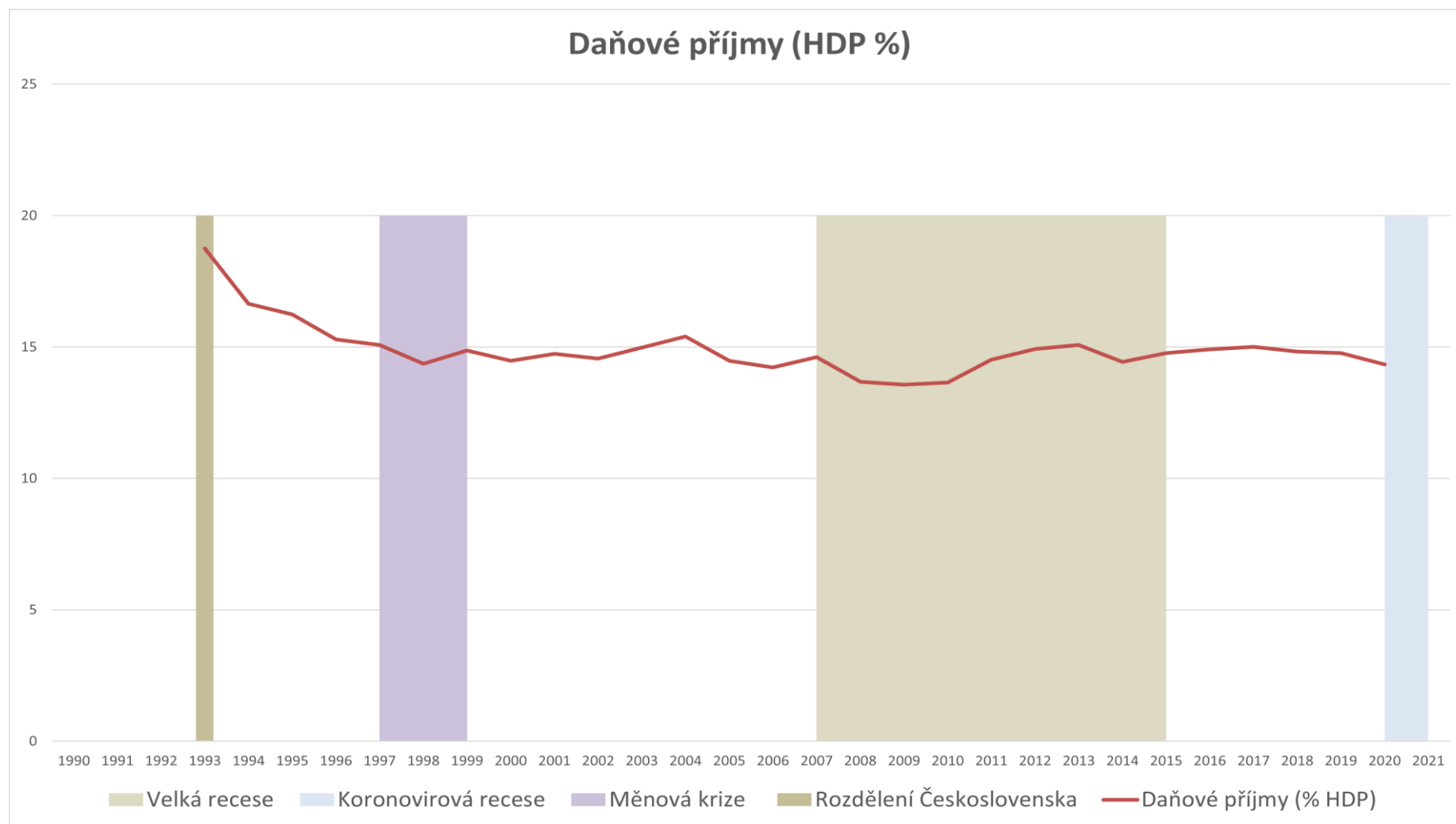
PŘÍLOHA P X: VÝVOJ CELKOVÉ NEZAMĚSTNANOSTI V NĚMECKU

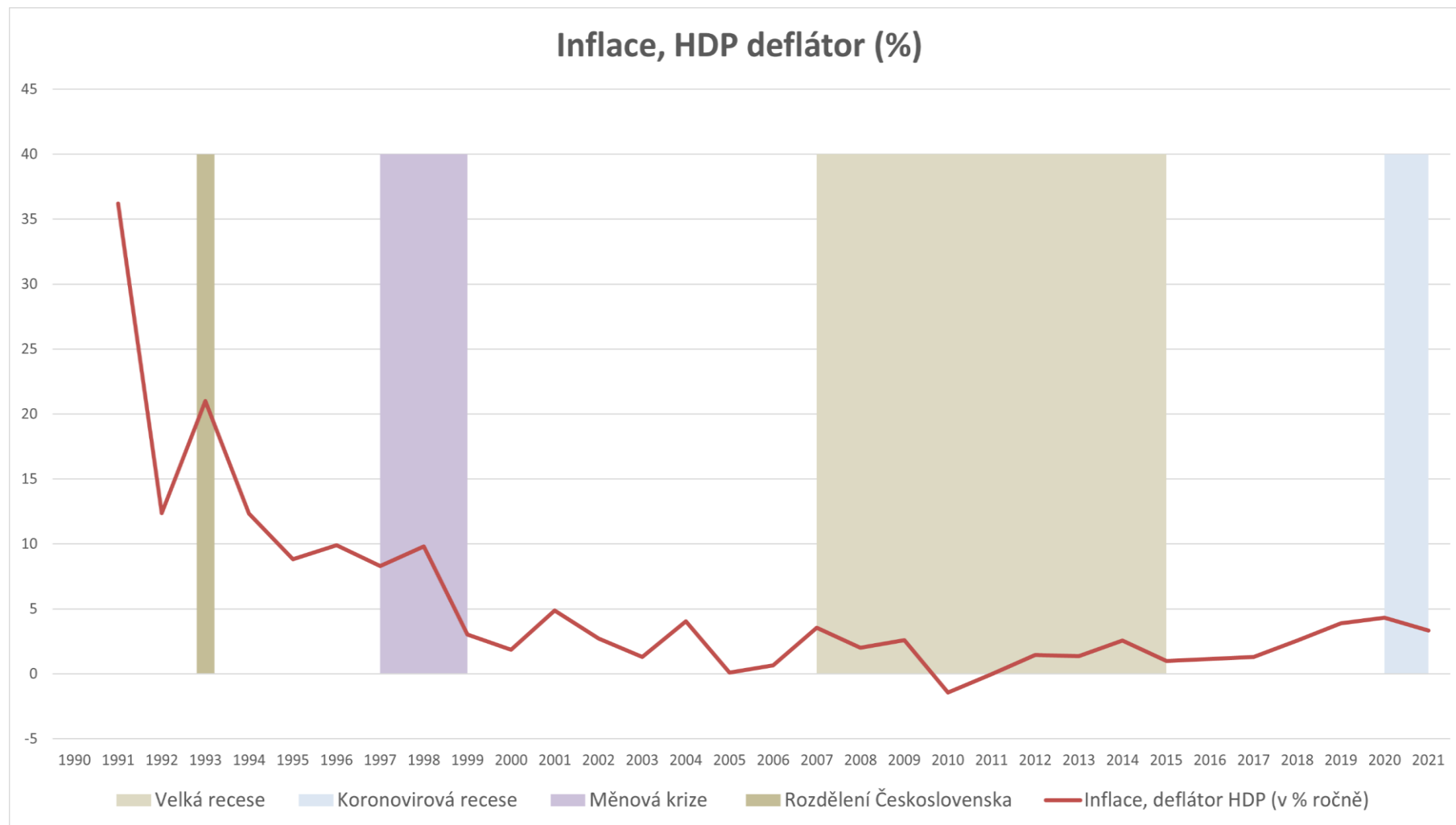
PŘÍLOHA P XI: VÝVOJ ROČNÍHO RŮST HDP ČR

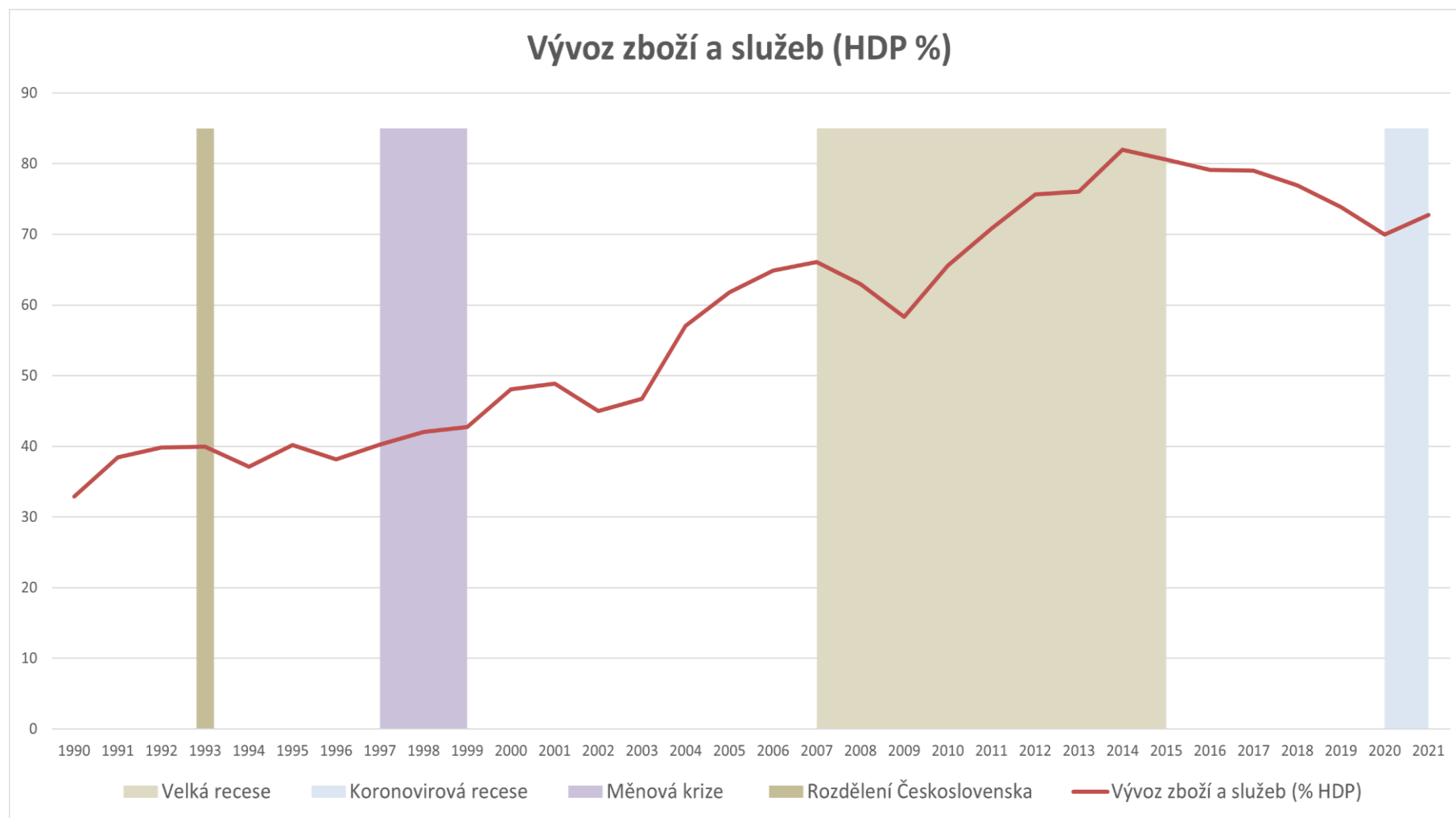
PŘÍLOHA P XII: VÝVOJ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ ČR

PŘÍLOHA P XIII: VÝVOJ INFLACE V ČESKÉ REPUBLICE

PŘÍLOHA P XIV: VÝVOJ EXPORTU ZBOŽÍ A SLUŽEB V ČESKÉ REPUBLICCE

PŘÍLOHA P XV: VÝVOJ CELKOVÉ NEZAMĚSTNANOSTI V ČESKÉ REPUBLICE

